

V Bruseli 12. 4. 2018
COM(2018) 173 final

2018/0082 (COD)

Návrh

SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY

**o nekalých obchodných praktikách vo vzťahoch medzi podnikmi v potravinovom
dodávateľskom reťazci**

{SWD(2018) 91 final} - {SWD(2018) 92 final} - {SWD(2018) 93 final}

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

• **Dôvody a ciele návrhu**

Poľnohospodári, spracovatelia, obchodníci, veľkoobchodníci, maloobchodníci a spotrebiteľia sú všetko aktéri v potravinovom dodávateľskom reťazci. Menšie hospodárske subjekty v potravinovom dodávateľskom reťazci sú viac vystavené nekalým obchodným praktikám (NOP) vzhľadom na ich všeobecne slabú vyjednávaciu silu v porovnaní s veľkými subjektmi v reťazci. NOP obzvlášť pociťujú poľnohospodárski výrobcovia, keďže im často chýba vyjednávacía sila, ktorá by sa vyrovnala sile ich partnerov nasledujúcich po nich v reťazci, ktorí kupujú ich výrobky. Je to zapríčinené tým, že možnosti doručenia ich výrobkov spotrebiteľom sú obmedzené.

Vládne rozsiahla zhoda v tom, že NOP sa vyskytujú v celom potravinovom dodávateľskom reťazci. Tri oznámenia Komisie od roku 2009 boli zamerané na potravinový dodávateľský reťazec vrátane NOP.

V júni 2016 Európsky parlament vo svojom uznesení¹ Komisiu požiadal, aby predložila návrh právneho rámca Únie týkajúceho sa nekalých obchodných praktík. V decembri 2016 Rada vyzvala Komisiu, aby promptne vykonala posúdenie vplyvu s cieľom navrhnúť legislatívny rámec Únie alebo iné nelegislatívne opatrenia na riešenie problému nekalých obchodných praktík². V septembri 2016 Európsky hospodársky a sociálny výbor uverejnil správu, v ktorej žiadal Komisiu a členské štáty, aby rýchlo prijali opatrenia na predchádzanie NOP tým, že v EÚ na tento účel zriadia harmonizovanú sieť orgánov presadzovania práva s cieľom vytvoriť rovnaké podmienky pôsobenia na vnútornom trhu³.

Komisia vo svojej správe z roku 2016 identifikovala niekoľko oblastí, ktoré treba ďalej zlepšovať, pokiaľ ide o právne predpisy členských štátov o NOP i dobrovoľné iniciatívy sektora v tejto oblasti. Zaviazala sa pred koncom svojho funkčného obdobia znova posúdiť potrebu opatrenia na úrovni EÚ na riešenie NOP vzhľadom na najnovší vývoj. Očakávania týkajúce sa zlepšenia neboli v plnej miere splnené, ako sa podrobne objasňuje v posúdení vplyvu (oddiel 3.3).

NOP, ak sa vyskytnú, môžu vyvíjať nátlak na zisky a marže hospodárskych subjektov, čo môže mať za následok nesprávne pridelenie zdrojov a dokonca ohroziť existenciu inak životaschopných a konkurencieschopných hráčov. Napríklad spätné jednostranné zníženie zmluvného množstva netrvanlivého tovaru znamená pre hospodársky subjekt, ktorý si tak ľahko nemusí nájsť alternatívne odbytisko pre tieto výrobky, ušlý príjem. Oneskorené platby za netrvanlivé výrobky po tom, ako ich nákupca doručí a predá, predstavujú dodatočné finančné náklady pre dodávateľa. Prípadné povinnosti dodávateľov vziať späť výrobky, ktoré nákupca nepredal, môžu predstavovať neprímeraný presun rizika na dodávateľov, čo má negatívny vplyv na ich bezpečnosť plánovania a investícií. Ak je dodávateľ nútený prispievať k všeobecným propagačným činnostiam distribútorov v predajni bez toho, aby mu to prinieslo adekvátny prínos, môže to viesť k neprímeranému zníženiu jeho marže.

V oblasti poľnohospodárskej politiky, ktorá sa jasne stala viac trhovo orientovanou, nadobudlo dobré riadenie potravinového dodávateľského reťazca väčší význam pre hospodárske subjekty, najmä pre poľnohospodárskych výrobcov. Týmto návrhom by sa malo

¹ Uznesenie Európskeho parlamentu zo 7. júna 2016 o nekalých obchodných praktikách v potravinovom dodávateľskom reťazci [2015/2065(INI)].

² [Záver Rady](#) z 12. decembra 2016 o posilnení postavenia poľnohospodárov v potravinovom dodávateľskom reťazci a boji proti nekalým obchodným praktikám.

³ [COM\(2016\) 32 final](#), 30. september 2016.

zabezpečiť, aby tieto subjekty mohli medzi sebou konkurovať za spravodlivých podmienok, čím by sa prispelo k celkovému zefektívneniu reťazca. Nekalé obchodné správanie subjektov s vyjednávacou silou, ktoré nie je zakázané, alebo existencia možnosti nápravy, ktorá nemá účinnosť, môže ohroziť ekonomickú životaschopnosť subjektov v reťazci. Takéto slabé riadenie takisto pravdepodobne naruší dôveru v celkovú spravodlivosť a fungovanie potravinového dodávateľského reťazca.

Potravinový dodávateľský reťazec je kontinuum vertikálne prepojených trhov. Vyznačuje sa výraznými rozdielmi v relatívnej vyjednávacej sile medzi malými a strednými podnikmi na jednej strane a väčšími podnikmi na druhej strane. Úrovne koncentrácie vo fázach nadväzujúcich na prvovýrobu sú vysoké vo všetkých členských štátoch. V niektorých prípadoch postihujú nekalé obchodné praktiky slabších výrobcov, ako sú poľnohospodárski výrobcovia, aj keď im nie sú priamo vystavení, a síce ak sa náklady zapríčinené NOP prevedú späť na najslabší článok potravinového dodávateľského reťazca, ktorým je často poľnohospodár. Negatívny vplyv NOP, ktorý sa vyskytne ďalej v reťazci napríklad medzi maloobchodníkom a spracovateľom, môže dopadnúť na začiatok reťazca a nakoniec zasiahnuť poľnohospodárov.

Osobitné pravidlá o NOP v 20 členských štátoch poukazujú na závažné obavy z NOP na vnútroštátnej úrovni. Avšak rozdiely v prístupe k NOP v členských štátoch sú značné. V niektorých členských štátoch neexistuje žiadna osobitná ochrana proti NOP alebo je neúčinná.

Vo všeobecnom (zmluvnom) práve môžu byť určité praktiky zakázané a tí, ktorí čelili NOP, majú možnosť domáhať sa nápravy pred občianskoprávnym súdom. Avšak presadzovanie všeobecného zmluvného práva, ak pokrýva predmetnú praktiku, môže byť náročné: slabšia strana obchodnej transakcie často nechce podať sťažnosť, pretože sa bojí poškodiť existujúci obchodný vzťah so silnejšou stranou („faktor strachu“).

Rozdielne regulačné prístupy členských štátov k NOP majú ďalej za následok nerovnaké podmienky hospodárskej súťaže pre subjekty. V rámci súčasného roztriešteného prístupu je rozsah ochrany poskytovanej subjektom proti NOP závislý od daného členského štátu. Rozdielnosť pravidiel môže viesť k rozdielom v podmienkach hospodárskej súťaže.

Koordinácia medzi orgánmi presadzovania práva členských štátov je takisto veľmi malá, keďže chýbajú formálne štruktúry koordinácie na úrovni EÚ. Takáto koordinácia by mohla zlepšiť postupy presadzovania v členských štátoch.

Dobrovoľná Iniciatíva dodávateľského reťazca⁴ je iniciatíva súkromného sektora, ktorej cieľom je riadiť NOP. Podobné vnútroštátne iniciatívy existujú v členských štátoch popri povinných vnútroštátnych povinných opatreniach. Od svojho vzniku zohráva dôležitú úlohu v členských štátoch pri zvyšovaní povedomia o NOP a podporovaní spravodlivého obchodného správania. Prešla odvtedy určitým vývojom a nedávno vymenovala nezávislého predsedu. Poskytuje fórum pre včasné a mimosúdne riešenie konfliktov. Nie je však pravdepodobné, že by sa rozvinula do komplexného riadiaceho rámca, vďaka ktorému by sa opatrenia verejnej správy vrátane presadzovania práva stali nadbytočné. Účasť v iniciatíve je dobrovoľná a nie sú do nej dosiaľ zapojené všetky hospodárske subjekty v potravinovom dodávateľskom reťazci. Napríklad zatiaľ čo maloobchodníci sú členmi iniciatívy, maloobchodné nákupné združenia ani organizácie zastupujúce poľnohospodárskych výrobcov sa na nej nezúčastňujú. Tieto organizácie sa k nej nepridali, pretože podľa ich názoru nezabezpečuje žalujúcim stranám dostatočnú dôvernosť ani nezabezpečuje nezávislé vyšetrowanie či sankcie⁵.

⁴ <http://www.supplychaininitiative.eu/>. Iniciatíva dodávateľského reťazca bola formálne vytvorená v roku 2013, avšak jej „zásady správnej praxe“, akýsi kódex správania, existuje od roku 2011.

⁵ Európska komisia, [správa](#) Komisie Európskemu parlamentu a Rade o nekalých obchodných praktikách medzi podnikmi v potravinovom dodávateľskom reťazci, január 2016, s. 8.

Organizácie zastupujúce poľnohospodárskych výrobcov sa však zúčastňujú na vnútroštátnych iniciatívach dodávateľského reťazca.

Určité obmedzenia dobrovoľného kódexu môže byť aj štrukturálne. Iniciatíva dodávateľského reťazca nemôže ukladať sankcie ani zverejňovať rozhodnutia (žaden odradzujúci účinok). Individuálne spory sa neriešia spôsobom, ktorý by zaručil dôvernosť sťažností, dokonca ani v počiatočných fázach konania. Okrem toho neexistuje možnosť vykonávať vyšetrenia z vlastnej iniciatívy. Pochybnosti o účinnosti presadzovania spôsobujú pretrvávajúcu nízku mieru zapojenia poľnohospodárskych výrobcov do iniciatívy. Navyše dobrovoľná iniciatíva nemôže, sama osebe, vyriešiť roztrieštenosť pravidiel o NOP v členských štátoch.

Preto cieľom tohto návrhu smernice je znížiť výskyt NOP v potravinovom dodávateľskom reťazci zavedením minimálnej spoločnej normy ochrany v celej EÚ, ktorá obsahuje krátky zoznam osobitných zakázaných NOP. Ochrana sa vzťahuje na malých a stredných dodávateľov v potravinovom dodávateľskom reťazci, ak predávajú potravinové výrobky nákupcom, ktorí nie sú malými a strednými podnikmi. Rozsah pôsobnosti sa zameriava na prispievanie k primeranej životnej úrovni poľnohospodárov, čo je cieľom spoločnej poľnohospodárskej politiky podľa článku 39 ZFEÚ.

Ustanovenia zamerané na minimálne požiadavky presadzovania práva platné pre vnútroštátne príslušné orgány prispievajú k odradzujúcemu charakteru navrhovaného režimu. V neposlednom rade treba uviesť, že mechanizmus koordinácie medzi orgánmi presadzovania práva podporovaný Komisiou bude umožňovať výmenu údajov o počte a druhu vykonaných vyšetrení porušenia práva a takisto poskytovať fórum na výmenu najlepších postupov v záujme zlepšenia účinnosti presadzovania.

Navrhované opatrenia dopĺňajú opatrenia, ktoré existujú v členských štátoch a kódexe správania Iniciatívy dodávateľského reťazca (prístup minimálnej harmonizácie).

- **Súlad s existujúcimi ustanoveniami politík v tejto oblasti politiky**

Zatiaľ neexistujú žiadne horizontálne pravidlá EÚ o NOP medzi podnikmi. Spravidlivosť v rámci trhových činností v medzipodnikovom kontexte je osobitným cieľom smernice 2006/114/ES, ktorej predmetom sú klamlivé praktiky a požiadavky porovnávacej reklamy. Ustanovenia v uvedenej smernici sa však nevzťahujú na obchodné praktiky medzi podnikmi, ako sa vymedzujú v tomto návrhu.

- **Súlad s ostatnými politikami Únie**

Právo hospodárskej súťaže má iný rozsah pôsobnosti ako pravidlá o NOP. NOP sú jednostranné praktiky, ktoré vo väčšine prípadov neznamenajú porušenie pravidiel hospodárskej súťaže, pretože takéto porušenie si vyžaduje existenciu dominantného postavenia na danom trhu, ako aj zistenie, že zneužívanie tohto postavenia má vplyv na celkový trh. Na porovnanie, pravidlá o NOP riešia akúkoľvek situáciu nerovnakej vyjednávacej sily (vo väčšine prípadov bez dominantného postavenia na trhu) a zakazujú podnikom ukladať svojim obchodným partnerom alebo získavať či snažiť sa získať od nich podmienky, ktoré možno považovať za neodôvodnené, neprimerané alebo bez akejkoľvek protihodnoty (bez nevyhnutného vplyvu na celkový trh). Pravidlá o NOP budú preto zlučiteľné s pravidlami EÚ pre hospodársku súťaž a budú ich dopĺňať.

Regulačné rozdiely a nedostatočná ochrana pred druhmi praktík podobných NOP viedli k iniciatívam EÚ v oblasti ochrany obchodného vzťahu typu podnik-zákazník. Niektoré členské štáty rozšírili tieto pravidlá na vnútroštátne situácie medzi podnikmi. Konceptný prístup v rámci pravidiel EÚ týkajúcich sa vzťahu podnik-zákazník naozaj vykazujú spoločné relevantné vlastnosti s existujúcimi pravidlami členských štátov o NOP, ktorými sa upravujú transakcie medzi podnikmi, najmä zameranie na relatívne slabšie strany obchodnej transakcie.

V smernici o oneskorených platbách (2011/7/EÚ) sa uvádza, že v obchodných transakciách medzi podnikmi by zmluvne stanovená lehota splatnosti nemala presiahnuť 30 kalendárnych dní, ktoré možno predĺžiť na 60 dní, pokiaľ nie je v zmluve výslovne stanovené inak a za predpokladu, že takéto predĺženie nie je značne nevýhodné pre veriteľa. Pokiaľ teda chýba záväzná maximálna lehota splatnosti v transakciách medzi podnikmi, tak sa to často zneužíva na uloženie oveľa dlhších lehôt splatnosti, než aké sú pre veriteľa prijateľné, alebo ktoré nie sú odôvodnené vzhľadom na praktiky daného obchodu alebo povahu zmluvy. Cieľom návrhu je preto stanoviť maximálnu lehodu splatnosti 30 kalendárnych dní v obchodných transakciách, pokiaľ ide o nákup a predaj potravinových výrobkov medzi podnikmi. Táto lehota je záväzná a nesmie sa za žiadnych okolností prekročiť. Zatiaľ čo tento návrh predstavuje *lex specialis*, pokiaľ ide o lehoty splatnosti pri zmluvách v rozsahu pôsobnosti tejto smernice, smernica o oneskorených platbách sa naďalej uplatňuje v prípade oneskorených platieb, pokiaľ ide o zvyšné ustanovenia, najmä časti týkajúce sa platieb a sadzieb úrokov, náhrad, nekalých zmluvných podmienok a praktík, zrýchlených postupov s cieľom získať príkazy na platby, rozvrhy platieb, výhradu vlastníctva.

2. PRÁVNY ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

• Právny základ

Jedným z kľúčových cieľov SPP je zabezpečiť primeranú životnú úroveň poľnohospodárov (článok 39 ZFEÚ). Zmluvne zakotvený dôraz EÚ na dobré životné podmienky výrobcov je jedinečný v poľnohospodárskom sektore a svedčí o celkovej zodpovednosti SPP za európske poľnohospodárstvo. V zmluve sa uvádzajú ďalšie štyri ciele SPP, t. j. zvýšiť produktivitu poľnohospodárstva, stabilizovať trhy, zabezpečiť riadne zásobovanie a zabezpečiť dodávky spotrebiteľom za primerané ceny.

V článku 39 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) sa stanovuje, že spoločná poľnohospodárska politika (SPP) má zabezpečiť primeranú životnú úroveň poľnohospodárov, ako aj zvýšiť produktivitu poľnohospodárstva, stabilizovať trhy, zabezpečiť riadne zásobovanie a zabezpečiť dodávky spotrebiteľom za primerané ceny. Podľa článku 40 ZFEÚ spoločná organizáciu trhu vylučuje diskrimináciu medzi výrobcami. Podľa článku 43 ZFEÚ spoločná organizácia trhu zabezpečí obchodu v rámci Únie podmienky podobné tým, ktoré existujú na vnútroštátnom trhu.

Rôznorodosť pravidiel o NOP v členských štátoch alebo ich neexistencia by preto mohla ohroziť cieľ zabezpečiť primeranú životnú úroveň poľnohospodárov. NOP ohrozujú ziskovosť poľnohospodárskych výrobcov a vedú k tlaku na ich trhové príjmy. Ich správa patrí preto do zásadovej kompetencie SPP.

Neexistencia spoločného rámca NOP je v rozpore s ostatnými oblastami, ktoré SPP spravuje a ktoré majú priamy význam pre hospodárske subjekty, ako sú pravidlá hospodárskej súťaže, pravidlá štátnej pomoci a obchodné normy. V týchto oblastiach sa v spoločnej organizácii trhu [nariadenie (EÚ) č. 1308/2013] stanovujú spoločné pravidlá týkajúce sa trhových podmienok, ktorým hospodárske subjekty v EÚ čelia, s cieľom prispieť k hospodárskej a sociálnej súdržnosti, ako aj k vytvoreniu rovnakých podmienok v rámci jednotného trhu.

Podľa článku 38 ods. 2 a 3 ZFEÚ sa SPP primárne vzťahuje na poľnohospodárske výrobky uvedené v prílohe I k ZFEÚ. Súdny dvor však jasne potvrdil, že na potravinové výrobky, ktoré nie sú uvedené v prílohe I k ZFEÚ (výrobky v prílohe I sa podľa zmluvy považujú za „poľnohospodárske výrobky“), sa môžu vzťahovať akty prijaté podľa článku 43 ZFEÚ, ak to

prispieva k dosiahnutiu jedného alebo viacerých cieľov SPP, a že poľnohospodárske výrobky sú v nej v zásade zahrnuté⁶.

Navyše prístup chrániaci poľnohospodárskych výrobcov a ich združenia (družstvá a iné organizácie výrobcov) musí zohľadňovať aj nepriame negatívne účinky, ktoré môžu títo výrobcovia utrpieť v dôsledku NOP vyskytujúcich sa ďalej v potravinovom dodávateľskom reťazci, t. j. oproti subjektom, ktoré nie sú poľnohospodármi a ktoré pre slabú vyjednávaciu pozíciu v reťazci sú vystavené NOP. Ochrana proti NOP, ktorá sa uplatňuje na nadväzujúcich dodávateľov v reťazci, bráni neočakávaným dôsledkom pre poľnohospodárov, ak by sa napríklad vo fáze spracovania obchod presmeroval na ich konkurentov, ktorých vlastní investori a na ktorých by sa ochrana nevzťahovala (napr. menšie právne riziko pre nákupcov, že budú konfrontovaní obvineniami z NOP).

Vzhľadom na tieto skutočnosti článok 43 ZFEÚ, ktorým sa zákonodarcovi Únie zverujú právomoci vytvoriť spoločnú organizáciu poľnohospodárskych trhov v EÚ, môže v zásade slúžiť ako právny základ pre opatrenia zahŕňajúce NOP v potravinovom dodávateľskom reťazci, pokiaľ ide o obchod s poľnohospodárskymi výrobkami, ktoré pochádzajú od poľnohospodárskych výrobcov.

- **Subsidiarita (v prípade inej ako výlučnej právomoci)**

Neexistujú žiadne spoločné pravidlá EÚ, v ktorých by sa stanovovala minimálna európska norma ochrany aproximáciou alebo harmonizáciou rozdielnych opatrení členských štátov týkajúcich sa NOP. Pre nedostatok opatrení na úrovni EÚ chýbajú členským štátom koordinačné mechanizmy na uskutočnenie takejto aproximácie, ako aj jasné stimuly na to, aby tieto opatrenia samy zosúladi. Napriek odporúčaniam Komisie v jej oznámeniach neexistuje ešte minimálna norma ochrany proti NOP v členských štátoch.

Niektoré členské štáty nemajú žiadne osobitné pravidlá, ktoré by chránili proti NOP. Iné zase neriešia dôležité aspekty ich účinného presadzovania. To vedie k nedostatočnej ochrane zraniteľných hospodárskych subjektov, najmä poľnohospodárskych výrobcov. Navyše napriek pozitívnym účinkom v oblasti súkromnej správy NOP, dobrovoľné kódexy správania vrátane Iniciatívy dodávateľského reťazca – v tom rozsahu, akom sa uplatňujú v členských štátoch – nedokážu účinne nahradiť opatrenia verejnej správy.

Preto existuje potreba opatrení na úrovni EÚ, ktoré sa zameriavajú na problém nedostatočnej ochrany proti NOP tým, že poskytujú spoločnú minimálnu normu na úrovni EÚ. Po rokoch diskusií, analýz a odporúčaní, ktoré zlepšili situáciu v praxi len do určitej miery, právne predpisy EÚ sú prostriedkom, ktorý môže zaručiť takúto minimálnu normu ochrany v celej EÚ vrátane koordinácie a presadzovania.

Účinnosť pravidiel EÚ spočíva v minimálnej norme, ktorá je spoločná pre všetky členské štáty a ktorá by zaviedla ochranu v tých členských štátoch, ktoré momentálne nemajú pravidlá ochrany proti NOP. Zvolený prístup je primeraný vzhľadom na uvedený problém a vzhľadom na opatrenia existujúce v členských štátoch. Nestanovuje sa komplexný rámec EÚ upravujúci NOP v členských štátoch. V súlade s prístupom minimálnej harmonizácie sa skôr zameriava na krátky zoznam zjavne nekalých obchodných praktík, ponecháva však členským štátom priestor zachovať alebo stanoviť rozsiahlejšie opatrenia. Rozsiahlejšie vnútroštátne pravidlá o NOP a dobrovoľné kódexy ako Iniciatíva dodávateľského reťazca by sa nenahradili, ale skôr doplnili. Očakáva sa preto, že minimálna norma EÚ povedie k synergiám a nie k zrušeniu výhod týchto režimov. Po druhé sa v navrhovanej smernici stanovujú účinné právomoci presadzovania, ktoré sa osvedčili pri riešení faktora strachu, ako aj pri posilnení odradzujúceho účinku a zlepšení možnosti nápravy v členských štátoch. Opäť platí, že

⁶ Rozsudok Súdneho dvora [C-343/07](#) z 2. júla 2009, body 50 – 51.

sledovaným prístupom je prístup minimálnej harmonizácie, ktorý sa opiera skôr o orgány presadzovania práva v členských štátoch než akýkoľvek centralizovaný orgán presadzovania. Po tretie sa v navrhovanej smernici hovorí o tom, že Komisia zriadi koordinačnú sieť orgánov presadzovania, ktorá umožní výmenu najlepších postupov a poskytne platformu na diskusiu a zlepšenie uplatňovania pravidiel o NOP. Skúsenosti úradu Grocery Code Adjudicator v Spojenom kráľovstve z presadzovania pravidiel o NOP ukazuje, že účinný režim ochrany môže znížiť výskyt NOP a zlepšiť účinné kroky proti nim.

Opatrenia na úrovni EÚ, ktoré dopĺňajú režimy členských štátov a Iniciatívu dodávateľského reťazca spočívajú v spoločných pravidlách o NOP, ktoré by sa zameriavali na zlepšenie správy potravinového dodávateľského reťazca a sledovali cieľ zabezpečenia primeranej životnej úrovne poľnohospodárov (článok 39 ZFEÚ). Prijatý prístup má formu čiastočnej (minimálnej) harmonizácie a zohľadňuje pozitívne účinky trhovo motivovaných zmluvných dojednaní medzi jednotlivými stranami. Keďže NOP sa vyskytujú v celom potravinovom dodávateľskom reťazci a majú negatívne dôsledky, ktoré by sa mohli prenášať na poľnohospodárskych výrobcov, má zmysel, aby sa komplexne a cielene riešili v celom reťazci.

- **Proporcionalita**

Balíky možností, o ktorých sa diskutuje v posúdení vplyvu, sa líšia v závislosti od ich ambícií. Pokiaľ ide o ich vhodnosť účinne riešiť problematiku, všetky sú v zásade vhodné na dosiahnutie stanovených cieľov, a to znížiť výskyt NOP a riešiť situáciu nedostatočnej ochrany. Napriek tomu je účinok odporúčaní EÚ obmedzený, pokiaľ ide o sledované ciele. Odporúčania Komisie členským štátom z roku 2014 a 2016 a Iniciatíva dodávateľského reťazca neboli plne účinné, čiastočne preto, že niektoré výsledky môžu závisieť od spoločného povinného prístupu. Preto prístup zvolený v tejto smernici je účinnejší, pokiaľ ide o zabezpečenie cieľa spoločnej minimálnej úrovne ochrany v členských štátoch, a dokáže, ako už bolo ukázané na príklade určitých členských štátov, riešiť niektoré identifikované problémy týkajúce sa NOP vrátane nedostatkov presadzovania príslušných pravidiel. Z rovnakého dôvodu by pravdepodobne miernejšie prostriedky nedokázali dosiahnuť tento cieľ rovnako účinným spôsobom.

Prijatý prístup je obozretný z rôznych hľadísk, a preto je proporcionálny vzhľadom na sledovaný cieľ. Navrhuje sa čiastočná harmonizácia, nie úplná harmonizácia. Členské štáty si budú môcť zachovať pravidlá o NOP presahujúce rámec minimálnej normy ochrany, ktorá sa v tejto smernici plánuje zaviesť (s výhradou uplatniteľného práva EÚ). V smernici sa navyše navrhuje prístup, ktorý sa zakladá na decentralizovanom presadzovaní členskými štátmi. Smernica dopĺňa existujúce pravidlá vrátane tých, ktoré sa vytvorili v podobe dobrovoľných iniciatív, ako je Iniciatíva dodávateľského reťazca. Nezameriava sa teda na vymedzenie všetkých praktík, ktoré by mohli byť NOP, ale stanovuje sa v nej krátky zoznam zakázaných NOP. Rozsah ochrany je obmedzený na MSP, ktoré sú dodávateľmi v potravinovom dodávateľskom reťazci, čím nezasahuje do obchodných vzťahov medzi veľkými hráčmi, pri ktorých je menej pravdepodobné, že budú postihnutí NOP, alebo od ktorých možno očakávať, že v prípade „doplácania“ na NOP budú pôsobiť proti neprimeranému tlaku, a ktorí nebudú podliehať faktoru strachu analyzovanom v správe o posúdení vplyvu, rovnakým spôsobom ako MSP.

V oddieloch 3.2 a 3.3 posúdenia vplyvu sa rieši otázka proporcionality. Vlastnosti uprednostňovanej možnosti, na základe ktorých je návrh proporcionálny v uvedenom zmysle, sa rozoberajú v oddieloch 5 a 6 a napokon v oddiele 8, v ktorom sa opisuje uprednostňovaná možnosť.

- **Výber nástroja**

Vybraným nástrojom je smernica, pretože pri právne nezáväznom nástroji existuje riziko, že nebude neúčinný pri zabezpečovaní požadovaných minimálnych rovnakých podmienok. Schválenie smernice ako príslušného nástroja pri opatreniach týkajúcich sa NOP takisto zachováva zásadu subsidiarity: smernica umožňuje členským štátom integrovať minimálnu ochranu do ich vnútroštátnych právnych poriadkov spôsobom, ktorý je zlučiteľný s ich voľbou zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení.

3. VÝSLEDKY HODNOTENÍ *EX POST*, KONZULTÁCIÍ SO ZAJINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU

- **Hodnotenia *ex post*/kontroly vhodnosti existujúcich právnych predpisov**

Keďže ešte neexistuje právny rámec EÚ na riešenie NOP, nemožno v tomto štádiu prezentovať hodnotenie založené na dôkazoch o tom, ako sa opatrenia EÚ realizujú. Niektoré členské štáty však vykonali hodnotenia *ex ante* alebo *ex post*, pokiaľ ide o účinnosť a efektívnosť ich politík o NOP.

- **Konzultácie so zainteresovanými stranami**

Konzultačný proces zahŕňal konzultácie o úvodnom posúdení vplyvu, otvorenú verejnú konzultáciu, cieleň konzultácie so zainteresovanými stranami z potravinového dodávateľského reťazca (podniky v potravinovom dodávateľskom reťazci a spotrebiteľské organizácie), konzultáciu s členskými štátmi, akademický seminár o NOP v potravinovom dodávateľskom reťazci (organizovaný Spoločným výskumným centrom), *ad hoc* stretnutia so zainteresovanými stranami z potravinového dodávateľského reťazca a zapojenie skupín pre občiansky dialóg v rámci SPP. Konzultačný proces bol predovšetkým zameraný na zhromažďovanie dôkazov s cieľom získať informácie pre posúdenie vplyvu.

Zainteresované strany boli vyzvané, aby poskytli pripomienky a dôkazy, pokiaľ ide o vymedzenie problému, ciele politiky, potrebu konať na úrovni EÚ, možnosti politiky, ich pravdepodobný vplyv, otázky vykonávania vrátane monitorovania a presadzovania.

Zainteresované strany do veľkej miery uviedli, že v potravinovom dodávateľskom reťazci sa vyskytujú časté a škodlivé NOP, a vyslovili svoju podporu právnym opatreniam na úrovni EÚ (s výnimkou maloobchodného sektora) vrátane minimálnych noriem presadzovania práva. (Veľkí) maloobchodní predajcovia nesúhlasia s tým, že k NOP dochádza vo veľkej miere, a sú proti opatreniam EÚ. Spotrebiteľské organizácie mali obmedzenú účasť na konzultačnom procese, avšak vyjadrili záujem zapojiť sa do legislatívnej fázy.

90 % respondentov v rámci otvorenej verejnej konzultácie súhlasilo alebo čiastočne súhlasilo, že v potravinovom dodávateľskom reťazci existujú praktiky, ktoré by sa mohli považovať za NOP. Tieto výsledky boli veľmi podobné vo všetkých skupinách zainteresovaných strán (výrobcovia, spracovatelia, obchodníci, výskumníci atď.) s výnimkou maloobchodného sektora (12 % súhlasilo alebo čiastočne súhlasilo s tým, že NOP existujú v potravinovom dodávateľskom reťazci). Najškodlivejšie praktiky, ktoré bol v konzultácii identifikované, vo všeobecnosti zodpovedali tým, ktoré Iniciatíva dodávateľského reťazca určila vo svojich zásadách správnej praxe. Vo všeobecnosti 87 % respondentov zastávalo názor, že Európska únia by mala konať (spolu s členskými štátmi = 58 % alebo že EÚ by mala konať samostatne = 29 %). Pokiaľ ide o účinnosť presadzovania, respondenti uviedli tieto najdôležitejšie prvky: transparentnosť vyšetrení a výsledkov (94 %), možnosť pokuty v prípade porušenia pravidiel (93 %), možnosť predkladať kolektívne sťažnosti (92 %), možnosť prijímať a vybavovať dôverné sťažnosti (89 %), určenie príslušného orgánu (89 %) a možnosť vykonávať vyšetrenia z vlastnej iniciatívy (73 %).

Informácie zainteresovaných strán boli začlenené do analýzy posúdenia vplyvu v celom texte a zohľadnené v návrhu smernice. Zatiaľ čo väčšina zainteresovaných strán požadovala rozsiahlu reguláciu viacerých druhov NOP v potravinovom dodávateľskom reťazci, návrh Komisie ponúka obmedzený prístup, ktorý sa vzťahuje len na niekoľko druhov obzvlášť škodlivých NOP. Komisia vo veľkej miere súhlasí s väčšinou zainteresovaných strán, pokiaľ ide o dôležitosť silnej kapacity orgánov členských štátov v presadzovaní práva a koordináciu presadzovania na úrovni EÚ.

- **Získavanie a využívanie expertízy**

Okrem uvedených konzultácií so zainteresovanými stranami vychádzala analýza pre posúdenie vplyvu zo širokého spektra vedeckých, právnych a aplikovaných znalostí. Na vymedzenie východiskového bodu boli od členských štátov vyzbierané informácie, ktoré externí právni experti spracovali a analyzovali; ďalšie informácie týkajúce sa možných vplyvov daných možností boli takisto získané od členských štátov, ako aj z verejnej dostupných informácií. Všeobecnejšie povedané, tento dôkazový základ posúdenia vplyvu zahŕňa údaje a informácie získané z uvedených konzultácií, akademického seminára a technickej správy, nezávislých prehľadov literatúry a výmen skúseností v oblasti regulácie NOP medzi členskými štátmi a tretími krajinami. Napríklad komisia pre hospodársku súťaž v Spojenom kráľovstve vo svojej správe „The supply of groceries in the UK market investigation“ (Vyšetrovanie zásobovania obchodov s potravinami na trhu Spojeného kráľovstva) z roku 2008 zistila, že určité NOP môžu mať negatívny vplyv na hospodársku súťaž a prospech spotrebiteľa. V štúdiu GR GROW z roku 2016, ktorú vypracovala spoločnosť Areté, sa rozoberajú obmedzenia Iniciatívy dodávateľského reťazca pri riešení NOP. V správe o NOP z roku 2013 spoločnosť SEO potvrdila úlohu, ktorú zohráva obava z odvetných opatrení v prípadoch NOP.

Ďalej sa v posúdení vplyvu použila vnútorná expertíza výskumníkov JRC, najmä jeho oddelenia pre ekonomiku poľnohospodárstva, ako aj ekonomických a právnych expertov v rámci GR AGRI.

Akademický seminár o NOP v potravinovom dodávateľskom reťazci

Spoločné výskumné centrum (JRC) zorganizovalo spolu s GR AGRI v júli 2017 seminár „Nekalé obchodné praktiky v potravinovom dodávateľskom reťazci“. Viac než tucet účastníkov prišlo na tento seminár z univerzít z celej EÚ, ako aj z USA.

JRC na základe výsledkov seminára a s podporou akademických spravodajcov seminára vypracovalo technickú správu, ktorá potvrdila existenciu NOP v potravinovom dodávateľskom reťazci a odvolalo sa v nej na rozsiahle regulačné a analytické práce na túto tému.

Štúdia o vnútroštátnych pravidlách o NOP v členských štátoch

Komisia použila prístup založený na dotazníkoch, aby od členských štátov získala spätnú väzbu o ich skúsenostiach s pravidlami v oblasti NOP, ako aj o údajoch a informáciách, o ktoré sa mohli podeliť v tejto súvislosti. Členské štáty požiadala najmä, aby i) aktualizovali informácie o existencii, vykonávaní a presadzovaní vnútroštátnych právnych predpisov o NOP, ktoré boli zozbierané v predchádzajúcej štúdiu z roku 2015; ii) poskytlí informácie z posúdení vplyvu, ktoré mohli vykonať pri rozhodovaní o vnútroštátnych pravidlách v oblasti NOP a iii) poskytlí údaje a informácie o administratívnych nákladoch pre orgány verejnej správy zo zavedenia týchto pravidiel.

Odpovede členských štátov sa použili ako vstup pre prehľad „Specific regulations on unfair trading practices in Member States in the business-to-business retail supply chain“ (Špecifické pravidlá v prípade nekalých obchodných praktík medzi podnikmi v maloobchodnom

dodávateľskom reťazci v členských štátoch) (Cafaggi, F. a P. Iamiceli, Príloha F k posúdeniu vplyvu). GR AGRI okrem toho pri koncipovaní posúdenia vplyvu a vypracovaní rôznych možností použilo odhady členských štátov týkajúce sa administratívnych nákladov na zavedenie a presadzovanie vnútroštátnych pravidiel v oblasti NOP.

Analýza vplyvu regulácie NOP

Hlavný ekonóm GR COMP poskytol analýzu možného vplyvu regulácie obchodných praktík v potravinovom dodávateľskom reťazci vrátane identifikácie možných výhod a nevýhod (pre hospodárske subjekty a spotrebiteľov) z regulovania rôznych druhov praktík.

- **Posúdenie vplyvu**

GR AGRI predložilo výboru pre kontrolu regulácie (ďalej len „výbor“) 21. februára 2018 správu o posúdení vplyvu. Výbor k nej vydal záporné stanovisko 23. februára 2018. Požadoval vykonanie ďalšej práce a opätovné zaslanie správy o posúdení vplyvu. Identifikoval viaceré nedostatky, ktoré treba riešiť v revidovanom znení. Revidované znenie správy o posúdení vplyvu bolo výboru zaslané 5. marca 2018 a výbor k nemu vydal druhé stanovisko doručené 12. marca 2018, ktoré bolo kladné s výhradami. Prehľad odporúčaní výboru a vykonané zmeny sa uvádzajú v prílohe 1 k posúdeniu vplyvu.

Rôzne možnosti politiky sa uvádzajú a rozoberajú v oddiele 5 posúdenia vplyvu. Tieto možnosti sa následne vyhodnotia a spoja do viacerých prijateľných balíkov s rôznymi možnosťami (oddiel 6.4). Balík s uprednostňovanou možnosťou sa uvádza v oddiele 8. Použitá metodika a posúdenie účinnosti a efektívnosti balíkov a ich základných prvkov sa opisuje v prílohe E.

Pokiaľ ide o jednotlivé prvky daných možností, tieto úvahy sú dôležité. Podrobná harmonizácia pravidiel o NOP v potravinovom dodávateľskom reťazci EÚ sa na základe dostupných dôkazov nezdá opodstatnená. Prístup čiastočnej harmonizácie významných pravidiel o NOP môže zahŕňať prísnejšie pravidlá členských štátov v oblasti NOP a zároveň zaviesť spoločnú minimálnu normu ochrany v EÚ, ktorá podporuje cieľ zníženia výskytu NOP.

Všeobecné ustanovenie o zákaze NOP by poskytovalo spoločnú normu ochrany proti NOP v členských štátoch. Hoci by ho orgány v členských štátoch posudzovali od prípadu k prípadu, zahŕňalo by očakávania týkajúce sa jednotného uplatňovania. Všeobecné ustanovenie by teda *de facto* znamenalo určitý stupeň harmonizácie, ktorá by mohla spôsobiť napätie vo vzťahu k existujúcim režimom členských štátov, ktoré často vychádzajú zo svojho práva týkajúceho sa všeobecných vnútroštátnych zákazov. Zákazy osobitných NOP – prístup prijatý v tomto návrhu smernice – nemá takýto široký *de facto* harmonizačný účinok. Konkrétne formulované zákazy zamerané na osobitné NOP takisto znížia právnu neistotu, pokiaľ ide o obchodné transakcie, ktorá môže vyplývať zo všeobecnejšieho zákazu. Vďaka tejto osobitosti by mali byť pravidlá predvídateľné pre hospodárske subjekty a fungujúce pre orgány poverené ich presadzovaním.

Je dôležité rozlišovať medzi praktikami, ktoré sa stanovujú v jasných a jednoznačných podmienkach v dohode o dodávkach medzi zmluvnými stranami pred začatím transakcie, a praktikami, ktoré sa vyskytnú po začatí transakcie bez vopred dohodnutých a jednoznačných podmienok. Prvá kategória praktík pravdepodobne prinesie zefektívnenie pre zmluvné strany, zatiaľ čo druhá kategória ich zrejme neprinesie. Vymedzenie určitých NOP v tomto návrhu preto zahŕňa zmluvné dojednania medzi stranami. Výnimkou sú dojednania, ktoré nemožno rozumne považovať za prinášajúce zefektívnenie, napríklad ak poskytujú nejasné a nevymedzené právomoci silnejšej strane, aby jednostranne rozhodla o takýchto praktikách v

čase po začatí transakcie (nepredvídateľnosť), alebo pretože niektoré praktiky sú svojou povahou nekalé.

Navrhované pravidlá o NOP sa zameriavajú na výrobky, ktoré sú uvedené v prílohe I k ZFEÚ a ktoré sú na potravinárske použitie, ako aj na spracované poľnohospodárske výrobky, s ktorými sa obchoduje v rámci potravinového dodávateľského reťazca, čím pokrývajú všetky potravinové výrobky, s ktorými sa obchoduje. Nákupcovia, ktorí nie sú MSP, budú pri nákupoch takýchto výrobkov musieť dodržiavať pravidlá EÚ o NOP. Tento komplexný rozsah pôsobnosti je v súlade s prístupom Iniciatívy dodávateľského reťazca a opatreniami proti NOP v členských štátoch. Keby boli pokryté len poľnohospodárske výrobky uvedené v prílohe I, mohlo by to spôsobiť narušenia v dodávateľskom reťazci, ktoré by v konečnom dôsledku mohli mať negatívny vplyv na obchod s poľnohospodárskymi výrobkami a na poľnohospodárskych výrobcov.

Cielená ochrana malých a stredných dodávateľov v potravinovom dodávateľskom reťazci je odôvodnená, pretože práve oni sa často nedokážu sami brániť proti NOP, keďže im chýba vyjednávací sila. Existuje takisto riziko negatívnych neželaných dôsledkov týkajúcich sa daných opatrení, ktoré majú vplyv na zmluvný vzťah medzi väčšími hospodárskymi subjektmi. Preto aj keď sú NOP vymedzené v posúdení vplyvu z pohľadu absolútnej spravodlivosti, v tejto fáze je cieľná ochrana primeranejšia. Z rovnakého dôvodu sa pravidlá majú uplatňovať na nákupcov, ktorí nie sú MSP, v potravinovom dodávateľskom reťazci, keďže práve oni sú schopní využiť svoju vyjednávaciu silu voči menším hospodárskym subjektom spôsobom, ktorý im umožňuje použiť NOP.

Určité procesné právomoci orgánov, ktoré sú oprávnené monitorovať pravidlá o NOP, – a existencia takéhoto orgánu v prvom rade – preukázali svoj význam pri tom, že hospodárske subjekty vnímajú skutočnosť, že účinné presadzovanie existuje a že dokáže riešiť hlavné príčiny toho, prečo tí, ktorí boli vystavení NOP, nehľadajú nápravu (faktor strachu). Od členských štátov sa preto požaduje určiť príslušný orgán na presadzovanie pravidiel o NOP, ktorému sú udelené určité minimálne právomoci inšpirované najlepšimi postupmi v existujúcich režimoch členských štátov.

Mechanizmus koordinácie medzi príslušnými orgánmi by mal dopĺňať pravidlá EÚ a zabezpečovať ich koordinované uplatňovanie a mal by uľahčiť výmenu najlepších postupov. Čo je však dôležité, mal by takisto slúžiť na zber údajov zo správ, ktoré predkladajú členské štáty, čo môže tvoriť podklad pre ďalšie preskúmanie opatrení. Komisia by uľahčila prácu siete tým, že by usporadúvala ročné stretnutia na základe výročných správ o uplatňovaní, ktoré predložili príslušné orgány členských štátov.

Pokiaľ ide o vplyv pravidiel zameraných proti NOP, je ťažké podať presný kvantitatívny odhad prínosov, ktoré vzniknú hospodárskym subjektom. Každá z cieľných NOP má celkovo jasný negatívny vplyv, pretože dochádza k neprimeraným presunom rizika a vytváraniu neistoty, t. j. vznikajú náklady, ktoré by na konkurencieschopných trhoch neboli súčasťou ich podnikateľskej činnosti. Skoro všetci respondenti v početných prieskumoch, ktoré boli citované v tomto posúdení vplyvu, sa zhodujú vo svojich obavách z výskytu NOP a ich škodlivých účinkov, ako aj vo svojich očakávaniach pozitívnych účinkov, ktoré prinesú verejné (únijné) pravidlá o NOP a ich účinné presadzovanie. Napríklad v Spojenom kráľovstve sa podľa úradu Grocery Code Adjudicator preukázala účinnosť pri znižovaní výskytu NOP.

Odhady škody, ktorú NOP spôsobujú, sa uvádzajú v oddieloch 2.5 a 6.2.1 posúdenia vplyvu. Podľa prieskumu poľnohospodárskych výrobcov a poľnohospodárskych družstiev z roku 2013 založenom na širokom vymedzení NOP predstavovala odhadovaná škoda z NOP vyše

10 miliárd EUR ročne. Výrobcovia potravinových výrobkov zapojených do prieskumu v roku 2011 založenom na širokom vymedzení NOP uviedli, že ich náklady spojené s NOP predstavovali 0,5 % ich obratu, čo by sa mohlo rovnať sume 4,4 miliardy EUR, ak to extrapolujeme na celkový obrat potravinového priemyslu v uvedenom roku.

Očakávané prínosy zníženia výskytu NOP by sa mohli považovať za náklady pre tie väčšie hospodárske subjekty, ktoré ich uplatňovali a ktoré ich už v dôsledku pravidiel o NOP uplatňovať nesmú. Avšak vzhľadom na spoločenské úvahy o spravodlivosti sa takéto prínosy, ktoré sú výsledkom uplatnenia nekalých obchodných praktík voči dodávateľom, nijako nepovažujú za opodstatnené. Z toho vyplýva, že prínosy zo zákazu NOP prevažujú túto osobitnú formu „poškodenia“.

Hlavné náklady pre hospodárske subjekty, ktoré podliehajú pravidlám o NOP, budú náklady na dodržiavanie predpisov. V tomto smere sú náklady na dodržiavanie predpisov všeobecné náklady, ktoré sa striktnie vzťahujú na odbornú prípravu a dodržiavanie pravidiel. Navrhované pravidlá o NOP nevyžadujú od hospodárskych subjektov vykonávanie určitých činností, iba zakazujú určité správanie, ktoré sa považuje za nespravodlivé. Navyše minimálne signatárom Iniciatívy dodávateľského reťazca už vznikli takéto náklady súvisiace s dodržiavaním dobrovoľného kódexu predmetnej iniciatívy. Istý veľký maloobchodník napríklad investoval 200 000 EUR na jednorazové opatrenia odbornej prípravy personálu v súvislosti kódexom správania Iniciatívy dodávateľského reťazca.

Očakáva sa, že čiastočná harmonizácia NOP na úrovni EÚ bude mať obmedzený vplyv na spotrebiteľov. V otvorenej verejnej konzultácii hospodárske subjekty vo všeobecnosti netvrdia, že NOP (napr. v Iniciatíve dodávateľského reťazca) vedú k výhodám pre spotrebiteľov, napríklad v podobe nižších spotrebiteľským cien vďaka maržiam predchádzajúcich dodávateľov, ktoré sa minimalizovali prostredníctvom NOP. Vyskytli sa tvrdenia, že spotrebiteľské ceny sú negatívne ovplyvnené zákazom predaja za nižšie ceny ako náklady, ale táto otázka nie je predmetom posúdenia vplyvu. Spotrebiteľské organizácie, ktoré reagovali na konzultáciu, podporujú verejné pravidlá o NOP, pretože očakávajú dlhodobý negatívny vplyv NOP na spotrebiteľské ceny.

Členské štáty budú musieť transponovať pravidlá o NOP do vnútroštátneho práva. Skutočnosť, že zvoleným nástrojom je smernica, ponecháva členským štátom priestor na voľné uváženie, ako implementovať túto transpozíciu. Členským štátom sa nebráni v prijímaní a uplatňovaní prísnejších vnútroštátnych predpisov na ochranu malých a stredných nákupcov, ako aj dodávateľov, ktorí sú osobitne uvedení v tejto smernici. NOP boli predmetom mnohých rôznorodých legislatívnych opatrení v členských štátoch v priebehu viacerých rokov. Väčšina členských štátov preto už stanovila rámec riadenia NOP. Vplyv pravidiel EÚ o NOP na legislatívu členských štátov bude závisieť od (rozsahu) existujúcich vnútroštátnych pravidiel. V prípadoch, kde neexistuje žiadny rámec, budú musieť členské štáty zaviesť nové opatrenia vrátane určenia orgánu presadzovania práva. Ako sa ukázalo v niektorých členských štátoch, na tento účel možno rozšíriť mandát existujúceho orgánu (napr. vnútroštátneho orgánu na ochranu hospodárskej súťaže). Takéto náklady na vykonávanie teda môžu byť do určitej miery pokryté súčasnými štruktúrami v členských štátoch, a preto by boli obmedzené. Na ilustráciu: prevádzkové náklady úradu Grocery Code Adjudicator v Spojenom kráľovstve predstavovali 1 786 000 GBP v rozpočtovom roku 2015/2016 a 622 000 GBP v rozpočtovom roku 2016/2017. Rozdiel je možno do veľkej miery pripísať rozsiahlym vyšetrovaním v prípade jedného maloobchodného predajcu v roku 2015/2016.

V neposlednom rade sa nepredpokladá, že pravidlá o NOP budú mať významný priamy vplyv na životné prostredie, hoci hospodárske subjekty, ktoré nie sú vystavené NOP, môžu prípadne zaznamenávať väčšiu ekonomickú maržu na investovanie do ekologicky udržateľných

spôsobov výroby šetrných ku klíme a na predchádzanie plytvaniu potravinami, alebo môžu pociťovať menší nátlak na kompenzáciu ušlej marže robením kompromisov v oblasti životného prostredia a bezpečnosti potravín.

- **Regulačná vhodnosť a zjednodušenie**

Očakáva sa, že z návrhu budú mať výhody MSP. Hoci MSP môžu čeliť aj nákladom na dodržiavanie predpisov, táto téma nebola načrtnutá v odpovediach na konzultáciu. Okrem toho bez ohľadu na veľkosť platia už dobrovoľné pravidlá, ako sú pravidlá v Iniciatíve dodávateľského reťazca.

- **Základné práva**

EÚ sa zaviazala, že bude dodržiavať vysoké normy ochrany základných práv. Spravidlivý a účinný systém ochrany proti NOP prispeje k tomu, že zainteresované strany budú môcť vykonávať podnikateľskú činnosť [pozri článok 16 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“)]. Právne predpisy Únie musia dodržiavať práva zakotvené v charte (články 51 a 52 charty). Presadzovacie právomoci musia byť preto koncipované tak, aby boli v súlade s právom na obhajobu (článok 48 charty), napr. poskytnutím účinného prostriedku nápravy proti rozhodnutiu orgánu presadzovania, ktorý ukladá pokuty. Najmä pokiaľ ide o dôverné zaobchádzanie so sťažnosťami, sa musí dosiahnuť rovnováha v súvislosti s právom na obhajobu.

4. VPLYV NA ROZPOČET

Návrh by mal obmedzený vplyv na rozpočet EÚ. Zahŕňal by jedno ročné koordinačné zasadnutie orgánov presadzovania práva členských štátov v Bruseli, ako aj webovú stránku na výmenu informácií vytvorenú a spravovanú Komisiou.

5. ĎALŠIE PRVKY

- **Plány vykonávania, spôsob monitorovania, hodnotenia a podávania správ**

Na úrovni EÚ v databáze Eurostatu nie sú dostupné žiadne relevantné štatistiky, ktoré by mohli slúžiť ako primárny zdroj údajov na monitorovanie a hodnotenie tejto smernice. Komisia použije štatistiky o cenách výrobcov, spracovateľov a o spotrebiteľských cenách, zozbierané buď Eurostatom, alebo priamo v rámci spoločnej organizácie trhu, ako základ pre ekonometrickú prácu na podporu monitorovania a hodnotenia smernice.

Monitorovanie a hodnotenie sa bude teda zakladať na údajoch zozbieraných v rámci tejto smernice, najmä vo forme výročných správ príslušných vnútroštátnych orgánov. V týchto správach sa budú podrobne opisovať činnosti orgánov pri uplatňovaní a presadzovaní pravidiel tejto smernice, napr. vzhľadom na počet doručených sťažností (dôverných alebo nedôverných), počet otvorených vyšetrovaní (na základe vlastnej iniciatívy alebo žiadosti) alebo podiel prípadov, pri ktorých bolo zistené porušovanie pravidiel. Výročné správy budú zahŕňať aj konkrétne postupy a skúsenosti s cieľom uľahčiť prijatie najlepších postupov. Dopĺňať ich budú ďalej prieskumy v podnikoch EÚ (od poľnohospodárskych výrobcov po maloobchodníkov) na zistenie názorov, ako sa už realizovali v niektorých členských štátoch a v rámci dobrovoľných iniciatív. Skúsenosti, ako aj názory sú dôležitými faktormi vplyvujúcimi na správanie podnikov na jednotnom trhu. Komisia bude takisto priamo realizovať alebo zadávať ekonomické štúdie s cieľom merať vplyv rôznych praktík, na ktoré sa vzťahujú vnútroštátne pravidlá a dobrovoľné iniciatívy, na mikro- a makroekonomickej úrovni.

Na základe ukazovateľov určených v posúdení vplyvu Komisia bude hodnotiť účinnosť, efektívnosť, relevantnosť, koherentnosť a pridanú hodnotu EÚ tejto politiky, ako aj možné iné relevantné hodnotiace kritéria ako užitočnosť, spravodlivosť a prijateľnosť alebo koordináciu (s pravidlami členských štátov a dobrovoľnými samoregulačnými iniciatívami). Tieto ukazovatele môžu slúžiť ako základ hodnotenia, ktoré by sa malo predložiť najskôr po troch rokoch od začatia uplatňovania smernice, aby sa zaručilo, že bude k dispozícii dostatočný súbor údajov.

Táto smernica s obmedzeným rozsahom pôsobnosti si nevyžaduje plán vykonávania, nenavrhuje sa v nej úplná harmonizácia, ani sa s ňou nespájajú osobitné technické, časové problémy či problémy s dodržiavaním predpisov. Okrem toho sa v samotnej smernici, v ktorej sa stanovuje mechanizmus spolupráce medzi orgánmi presadzovania práva a vytvorenie webovej stránky na tento účel, stanovujú aj viaceré podporné opatrenia.

- **Vysvetľujúce dokumenty (v prípade smerníc)**

Komisia nebude z dôvodov uvedených v oddiele o plánoch vykonávania od členských štátov požadovať vysvetľujúce dokumenty týkajúce sa transpozície.

- **Podrobné vysvetlenie konkrétnych ustanovení návrhu**

Navrhnutá smernica pozostáva zo 14 článkov.

V článku 1 sa stanovuje rozsah pôsobnosti smernice, ktorá sleduje prístup čiastočnej (minimálnej) harmonizácie s cieľom zaviesť minimálnu normu ochrany v súvislosti s NOP v členských štátoch. Ochrana sa vzťahuje iba na dodávateľské malé a stredné podniky v potravinovom dodávateľskom reťazci, pokiaľ ide o ich predaje nákupcom, ktorí nie sú MSP.

Článok 2 obsahuje vymedzenie pojmov opakovane používaných v ustanoveniach smernice: „nákupca“, „dodávateľ“, „malé a stredné podniky“, „potravinové výrobky“ a „kazivosť“. Toto vymedzenie pojmov pomáha stanoviť rozsah pôsobnosti smernice.

Pokiaľ ide o dotknuté výrobky, smernica sa vzťahuje na „potravinové výrobky“, t. j. poľnohospodárske výrobky uvedené v prílohe I k ZFEÚ určené na použitie ako potraviny vrátane produktov rybolovu a akvakultúry a spracovaných poľnohospodárskych výrobkov určených na použitie ako potraviny – t. j. spracované potravinové výrobky, ktoré ešte nie sú zahrnuté v prílohe I k ZFEÚ.

Zo vzťahu medzi dodávateľmi a nákupcami v kombinácii s rozsahom pokrytia výrobkov vyplýva, že opatrenia sa uplatňujú v celom potravinovom dodávateľskom reťazci a že sa týkajú NOP, ktoré môžu spätne vplývať na poľnohospodárov a prípadne vyvíjať na nich priamy či nepriamy nátlak. Ochrana sa vzťahuje na malých a stredných poľnohospodárskych výrobcov (vrátane ich organizácií výrobcov ako napr. družstiev) a na ostatné dodávateľské malé a stredné podniky v reťazci, zatiaľ čo pravidlá o NOP obmedzujú správanie nákupcov, ktorí nie sú MSP.

V návrhu sa zohľadňuje, že NOP nie sú vždy ukotvené v písomnej zmluve a že sa môžu v zásade vyskytnúť na každom stupni obchodnej transakcie medzi nákupcom a dodávateľom potravinového dodávateľského reťazca, a to aj po tom, čo bola zmluva uzavretá.

Keďže potravinový dodávateľský reťazec pozostáva zo vzájomne prepojených vertikálnych dodávateľských vzťahov a NOP, ku ktorým dochádza na nadväzujúcich stupňoch v reťazci, môžu mať negatívny vplyv na poľnohospodárskych výrobcov a celkovo na efektívnosť potravinového dodávateľského reťazca, návrh neobmedzuje pojem „dodávateľ“ na poľnohospodárskych výrobcov a ich organizácie, ale zahŕňa každého dodávateľa, t. j. vrátane

výrobcov a distribútorov v celom potravinovom dodávateľskom reťazci, podmienkou je len, že ide o malé a stredné podniky.

Predovšetkým spracovateľský priemysel zahŕňa značný podiel MSP. V rozsahu pôsobnosti návrhu sa berie do úvahy, že malé a strední sprostredkovatelia, ktorí nemusia byť schopní odolávať NOP niektorých nákupcov (nie MSP), môžu následne prenášať náklady vyplývajúce z týchto praktík na svojich vlastných dodávateľov, a to poľnohospodárskych výrobcov. Okrem toho zahraniční dodávatelia usadení mimo Únie sa môžu domáhať zákazu, ak predávajú nákupcom usadenými v Únii.

Článok 3 obsahuje zoznam zakázaných NOP. Zatiaľ čo v odseku 2 sa uvádzajú praktiky, ktoré sú predmetom zmluvnej slobody strán, inými slovami kvalifikácia NOP závisí od voľného uváženia strán, ktoré sa môže inak dohodnúť, NOP v odseku 1 nie sú predmetom voľného uváženia vyplývajúceho zo zmluvy, pretože „svojim charakterom“ sú nespravodlivé.

Skupina praktík v odseku 1 obsahuje zákaz pre nákupcov platiť dodávateľom po 30 dňoch, ak ide o dodávku výrobkov rýchlo podliehajúcich skaze. Toto ustanovenie predstavuje pre potravinárske odvetvie *lex specialis*, ale iba pre ustanovenia týkajúce sa platobných podmienok smernice o oneskorených platbách, ktorá sa uplatňuje na všetky odvetvia hospodárstva. Do tejto skupiny patrí aj zrušenie objednávky výrobkov rýchlo podliehajúcich skaze na poslednú chvíľu a jednostranné a retroaktívne zmeny podmienok dohody o dodávkach: tieto praktiky sú prejavom neprimeraného rozdelenia rizika v prospech nákupcu, sú zjavne nekalé a mali by sa zakázať.

Iné praktiky, ktoré sa bez predchádzajúcej dohody považujú za nekalé, môžu byť prijateľné a dokonca viesť k vzájomne prospešnej efektívnosti, pokiaľ sa na ne vzťahuje dohoda medzi stranami. Preto by sa v pravidlách o NOP malo s týmito praktikami zaobchádzať inak s cieľom umožniť praktiky zvyšujúce efektívnosť, ktoré v konečnom dôsledku povedú k primeraným dodávkam a cenám.

Podmienky takejto dohody by mali byť jasné a jednoznačné. Vážna dohoda, ktorá by oprávňovala jednu stranu určiť podmienky týkajúce sa týchto praktík neskôr, by bola nepredvídateľná, a nemožno preto od nej očakávať napravenie takéhoto neskoršieho určenia alebo praktiky ani zabránenie tomu, aby bola dotknutá praktika kvalifikovaná ako NOP.

Táto druhá skupina NOP zahŕňa vrátenie nepredaných výrobkov alebo výrobkov, ktoré sa stali odpadom. Platby za skladovanie, umiestnenie alebo zalistovanie potravinových výrobkov dodávateľa môžu priniesť zefektívnenie v prospech oboch zmluvných partnerov a viesť k situáciám výhodným pre obe strany. To platí aj pre činnosti súvisiace s propagáciou a marketingom. Nákupca musí dodávateľovi poskytnúť odhad platby, ak to dodávateľ požaduje. V prípade činností súvisiacich s marketingom a skladovaním, umiestnením alebo zalistovaním musí nákupca – na požiadanie – poskytnúť dodávateľovi aj odhad nákladov.

Tieto praktiky sú prijateľné, ak sa na nich strany dohodnú a ak platby za skladovanie a zalistovanie výrobkov vychádzajú z objektívnych a primeraných odhadov. Príspevky dodávateľov na propagáciu výrobkov alebo marketing nákupcov môžu byť takisto efektívne, ak sa na nich strany dohodnú.

V **článku 4** sa členským štátom ukladá povinnosť určiť príslušný orgán presadzovania práva vzhľadom na zakázané NOP. Z dôvodu úspory nákladom možno ako príslušný orgán presadzovania práva zvoliť existujúci orgán presadzovania práva, napríklad v oblasti hospodárskej súťaže (vnútroštátny orgán na ochranu hospodárskej súťaže).

Predmetom **článku 5** sú sťažnosti a stanovuje sa v ňom, že orgán presadzovania práva musí byť schopný riešiť dôverné sťažnosti a na požiadanie chrániť totožnosť sťažovateľa. Možnosť podať sťažnosť orgánu presadzovania práva by mali mať aj organizácie výrobcov alebo

združenia organizácií výrobcov, a to nielen samostatne ako zmluvný partner, ale aj v zastúpení záujmov svojich členov (alebo členov svojich členov), ak títo členovia sú MSP.

Podľa **článku 6** sú orgánom presadzovania práva zverené potrebné právomoci, aby mohli začať vyšetrovania z vlastnej iniciatívy alebo na základe sťažnosti, zhromažďovať informácie, ukončiť porušenie a uložiť pokuty a zverejniť rozhodnutia na dosiahnutie odradzujúceho účinku.

Koordinácii a spolupráci medzi orgánmi presadzovania práva je venovaný **článok 7**. To zahŕňa každoročné stretnutia, ktorých realizáciu Komisia uľahčuje, a výročné správy, ktoré budú orgány presadzovania práva predkladať. Orgány presadzovania práva členských štátov by si mali v čo najväčšej miere poskytovať vzájomnú pomoc pri svojich vyšetrovaniach.

V **článku 8** návrhu sa objasňuje, že členské štáty môžu stanoviť dodatočné pravidlá na boj proti NOP, ktoré prekračujú rámec minimálnej normy Únie, pokiaľ sa dodržiavajú pravidlá vnútorného trhu.

V **článku 9** sa stanovujú povinnosti členských štátov podávať správy. Podľa ustanovenia môže Komisia v tejto oblasti prijať vykonávací akt, ktorý môže špecifikovať užitočné modalitty.

V **článku 10** sa stanovuje postup výboru, ktorý bude v tejto súvislosti pomáhať Komisii.

V **článku 11** sa Komisii ukladá povinnosť vykonať najskôr po troch rokoch od dátumu začatia uplatňovania tejto smernice hodnotenie, ako aj vypracovať priebežnú správu o transpozícii smernice.

Ustanovenia týkajúce sa transpozície smernice sa nachádzajú v **článku 12**. Ustanovenia sú štandardný postupom pre smernice.

V **článku 13** sa špecifikuje nadobudnutie účinnosti tejto smernice. Na záver sa v **článku 14** stanovuje, že smernica je určená členským štátom.

Návrh

SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY**o nekalých obchodných praktikách vo vzťahoch medzi podnikmi v potravinovom dodávateľskom reťazci**

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 43 ods. 2,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru⁷,

so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov⁸,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom,

keďže:

- (1) Od roku 2009 sa v troch oznámeniach Komisie⁹ venuje pozornosť fungovaniu potravinového dodávateľského reťazca vrátane výskytu nekalých obchodných praktík. Nekalé obchodné praktiky sa v tomto kontexte vymedzujú ako praktiky, ktoré sa výrazne odchyľujú od poctivého obchodného správania, ktoré sú v rozpore s dobromyseľnosťou a čestnosťou a ktoré jeden obchodný partner jednostranne nanucuje druhému. Komisia navrhla žiaduce charakteristiky pre vnútroštátne a dobrovoľné rámce riadenia nekalých obchodných praktík v potravinovom dodávateľskom reťazci. Nie všetky tieto prvky sa stali súčasťou právneho rámca a dobrovoľných režimov riadenia v členských štátoch, preto výskyt takýchto praktík ostáva naďalej v centre politickej diskusie v Únii.
- (2) V júni 2016 Európsky parlament vyzval Komisiu vo svojom uznesení¹⁰, aby predložila právneho rámca Únie týkajúceho sa nekalých obchodných praktík. V decembri 2016 Rada vyzvala Komisiu, aby včas vykonala posúdenie vplyvu s cieľom navrhnúť legislatívny rámec Únie alebo iné nelegislatívne opatrenia na riešenie problému

⁷ Ú. v. EÚ C [...], [...], s. [...].

⁸ Ú. v. EÚ C [...], [...], s. [...].

⁹ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov, Lepšie fungovanie potravinového reťazca v Európe, KOM(2009) 591.

Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov, Boj proti nekalým obchodným praktikám medzi podnikmi v potravinovom dodávateľskom reťazci, COM(2014) 472 final.

Správa Komisie Európskemu parlamentu a Rade o nekalých obchodných praktikách medzi podnikmi v potravinovom dodávateľskom reťazci, COM(2016) 32 final.

¹⁰ Uznesenie Európskeho parlamentu zo 7. júna 2016 o nekalých obchodných praktikách v potravinovom dodávateľskom reťazci [2015/2065(INI)].

nekalých obchodných praktík¹¹. Komisia pripravila posúdenie vplyvu, ktorému predchádzala otvorená verejná konzultácia, ako aj ciele konzultácie.

- (3) V potravinovom dodávateľskom reťazci pôsobia rôzne hospodárske subjekty vo fáze výroby, spracovania, marketingu, distribúcie a maloobchodného predaja potravinových výrobkov. Reťazec je zďaleka najdôležitejším nástrojom na uvedenie potravinových výrobkov „z farmy na vidličku“. Tieto hospodárske subjekty obchodujú s potravinovými výrobkami, t. j. prvotnými produktmi vrátane produktov rybolovu a akvakultúry uvedenými v prílohe I k zmluve, ktoré sú určené na použitie ako potraviny, a s inými potravinovými výrobkami, ktoré sa v uvedenej prílohe neuvádzajú, ale sú spracované z poľnohospodárskych výrobkov a sú určené na použitie ako potraviny.
- (4) Hoci podnikateľské riziko je súčasťou každej hospodárskej činnosti, poľnohospodárska výroba je obzvlášť poznamenaná neistotou vzhľadom na jej závislosť od biologických procesov, pretože poľnohospodárske výrobky vo väčšej či menšej miere podliehajú skaze a sú sezónne, a vzhľadom na jej závislosť od meteorologických podmienok. V oblasti poľnohospodárskej politiky, ktorá sa výrazne stala viac trhovo orientovanou, než bola v minulosti, zohráva ochrana proti nekalým obchodným praktikám väčší význam pre hospodárske subjekty činné v potravinovom dodávateľskom reťazci, a najmä pre poľnohospodárskych výrobcov a ich organizácie.
- (5) Počet a veľkosť hospodárskych subjektov sa líši v rôznych fázach potravinového dodávateľského reťazca. Rozdiely vo vyjednávacej sile súvisia s rôznymi stupňami koncentrácie hospodárskych subjektov a môžu spôsobiť nespravodlivé uplatňovanie vyjednávacej sily použitím nekalých obchodných praktík. Nekalé obchodné praktiky škodia najmä malým a stredným hospodárskym subjektom v potravinovom dodávateľskom reťazci. Poľnohospodárski výrobcovia, ktorí dodávajú prvotné produkty, sú prevažne malé a stredné subjekty.
- (6) Väčšina členských štátov, nie však všetky, majú osobitné vnútroštátne pravidlá, ktoré chránia dodávateľov pred nekalými obchodnými praktikami vyskytujúcimi sa vo vzťahoch medzi podnikmi v potravinovom dodávateľskom reťazci. V prípade možnosti odvolania sa na zmluvné právo alebo samoregulačné iniciatívy praktickú hodnotu týchto foriem nápravy obmedzuje strach z odvetných opatrení voči sťažovateľovi. Niektoré členské štáty, ktoré majú zavedené osobitné pravidlá o nekalých obchodných praktikách, preto ich presadzovaním poverujú orgány verejnej správy. Pravidlá členských štátov o nekalých obchodných praktikách, pokiaľ existujú, sa vyznačujú výraznými vzájomnými rozdielmi.
- (7) Mala by sa zaviesť minimálna norma ochrany Únie proti určitým zjavne nekalým obchodným praktikám s cieľom znížiť výskyt takýchto praktík a prispieť k zabezpečeniu primeranej životnej úrovne poľnohospodárskych výrobcov. Mali by mať z nej prospech všetci poľnohospodárski výrobcovia alebo každá fyzická či právnická osoba, ktorá dodáva potravinové výrobky, vrátane organizácií výrobcov a združení organizácií výrobcov za predpokladu, že uvedené osoby spĺňajú definíciu mikro, malých a stredných podnikov podľa prílohy k odporúčaniam Komisie 2003/361/ES¹². Mikro, malí a strední dodávateľia sú osobitne zraniteľní nekalými obchodnými praktikami a najmenej dokážu odolávať týmto praktikám bez negatívnych účinkov na ich hospodársku životaschopnosť. Keďže finančný tlak, ktorý nekalé obchodné

¹¹ [Záver Rady](#) z 12. decembra 2016 o posilnení postavenia poľnohospodárov v potravinovom dodávateľskom reťazci a boji proti nekalým obchodným praktikám.

¹² Ú. v. EÚ L 124, 20.5.2003, s. 36.

praktiky vyvíjajú na malé a stredné podniky, často prechádza reťazcom a zasahuje poľnohospodárskych výrobcov, pravidlá o nekalých obchodných praktikách by mali ochraňovať aj malých a stredných sprostredkujúcich dodávateľov, ktorí sa nachádzajú na stupňoch nadväzujúcich na prvovýrobu. Ochrana sprostredkujúcich dodávateľov by mala zabrániť aj nezamýšľaným dôsledkom (najmä vo forme neprímeraného zvýšenia cien), ktoré spočívajú v tom, že obchod poľnohospodárskych výrobcov a ich združení vyrábajúcich spracované výrobky by sa preniesol na nechránených dodávateľov.

- (8) Dodávatelia usadení mimo Únie by mali mať možnosť spoľahnúť sa na minimálnu normu ochrany, keď predávajú potravinové výrobky nákupcom usadeným v Únii, aby sa predišlo nezamýšľaným rušivým účinkom vyplývajúcim z ochrany dodávateľov v Únii.
- (9) Príslušné pravidlá by sa mali uplatňovať na obchodné správanie veľkých, t. j. nie malých a stredných, hospodárskych subjektov v potravinovom dodávateľskom reťazci, pretože zvyčajne majú väčšiu relatívnu vyjednávaciu silu pri obchodovaní s malými a strednými dodávateľmi.
- (10) Väčšina členských štátov už má vnútroštátne pravidlá o nekalých obchodných praktikách, aj keď sa navzájom líšia, a preto je vhodné ako nástroj na zavedenie minimálnej normy ochrany podľa práva Únie použiť smernicu. To by malo umožniť členským štátom začleniť príslušné pravidlá do vnútroštátneho právneho poriadku tak, aby vznikol jednotný režim. Členským štátom by sa nemalo brániť v tom, aby na svojom území prijímali a uplatňovali prísnejšie vnútroštátne predpisy na ochranu malých a stredných dodávateľov a nákupcov proti nekalým obchodným praktikám, ktoré sa vyskytujú vo vzťahoch medzi podnikmi v potravinovom dodávateľskom reťazci, s výhradou obmedzení práva Únie uplatniteľného na fungovanie vnútorného trhu.
- (11) Nekalé obchodné praktiky sa môžu vyskytnúť v hociktorej fáze predaja potravinového výrobku, t. j. pred, počas alebo po predajnej transakcii, a preto by členské štáty mali zabezpečiť, aby sa ustanovenia tejto smernice uplatňovali na takéto praktiky bez ohľadu na to, kedy sa vyskytnú.
- (12) Pri rozhodovaní o tom, či sa jednotlivá obchodná praktika považuje za nekalú, je dôležité dbať o to, aby sa náhodou neobmedzilo používanie spravodlivých dohôd vytvárajúcich efektívnosť, na ktorých sa strany dohodli. Preto je dôležité rozlišovať medzi praktikami, ktoré sa stanovujú v jasných a jednoznačných podmienkach v dohodách o dodávkach medzi zmluvnými stranami, a praktikami, ktoré sa vyskytnú po začatí transakcie bez vopred dohodnutých a jednoznačných podmienok, aby len jednostranné a retroaktívne zmeny príslušných podmienok dohody o dodávkach boli zakázané. Určité obchodné praktiky sa však považujú za nekalé na základe ich samotnej povahy a nemali by byť predmetom zmluvnej voľnosti strán.
- (13) S cieľom zabezpečiť účinné presadzovanie zákazov stanovených v tejto smernici členské štáty by mali určiť orgán, ktorý bude poverený ich presadzovaním. Orgán by mal byť schopný konať z vlastnej iniciatívy alebo na základe sťažností strán postihnutých nekalými obchodnými praktikami v potravinovom dodávateľskom reťazci. Ak sťažovateľ zo strachu pred odvetnými opatreniami požiada, aby jeho totožnosť ostala utajená, orgány presadzovania práva členských štátov by mali takúto požiadavku takejto požiadavke vyhovieť.
- (14) Sťažnosti organizácií výrobcov alebo združení takýchto organizácií môžu slúžiť na ochranu totožnosti jednotlivých členov organizácie, v prípade ktorých ide o malých a

stredných dodávateľov a ktorí sú podľa ich názoru vystavení nekalým obchodným praktikám. Orgány presadzovania práva členských štátov by mali byť preto schopné prijímať sťažnosti takýchto subjektov a konať na ich základe, pričom by mali chrániť procesné práva obžalovaného.

- (15) Orgány presadzovania práva členských štátov by mali mať potrebné právomoci, aby mohli prostredníctvom žiadostí o informácie účinne zhromaždiť všetky skutkové informácie. Mali by mať právomoc nariadiť v prípade potreby ukončenie zakázanej praktiky. Existencia odradzujúceho prostriedku, ako je právomoc ukladať pokuty a zverejňovanie výsledkov vyšetrovania, môže podnietiť zmenu správania a podporiť riešenia sporov medzi stranami pred začatím súdneho konania, a preto by takýto prostriedok mal byť súčasťou právomocí orgánov presadzovania práva. Komisia a orgány presadzovania práva členských štátov by mali úzko spolupracovať, aby zaistili spoločný prístup k uplatňovaniu pravidiel stanovených v tejto smernici. Orgány presadzovania práva by si mali predovšetkým poskytovať vzájomnú pomoc, napríklad výmenou informácií a spoluprácou pri vyšetrovaniach, ktoré majú cezhraničný rozmer.
- (16) Na uľahčenie účinného presadzovania by Komisia mala pomáhať pri organizovaní stretnutí medzi orgánmi presadzovania práva členských štátov, kde si môžu vymieňať najlepšie postupy a relevantné informácie. Komisia by mala vytvoriť a spravovať webovú stránku na podporu takejto výmeny.
- (17) S výhradou obmedzení práva Únie uplatniteľného na fungovanie vnútorného trhu by pravidlá stanovené v tejto smernici nemali brániť členským štátom v tom, aby si zachovali existujúce rozsiahlejšie pravidlá alebo aby takéto pravidlá prijali v budúcnosti. Také pravidlá by sa uplatňovali súbežne s dobrovoľnými opatreniami v oblasti riadenia.
- (18) Komisia by mala mať prehľad o vykonávaní tejto smernice v členských štátoch. Okrem toho by mala byť schopná posúdiť účinnosť tejto smernice. Orgány presadzovania práva členských štátov by mali na tento účel predkladať Komisii výročné správy. S cieľom zabezpečiť jednotné podmienky vykonávania povinnosti podávať správy by sa mali na Komisiu preniesť vykonávacie právomoci. Uvedené právomoci by sa mali vykonávať v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011¹³. Komisii by mal v tomto postupe pomáhať Výbor pre spoločnú organizáciu poľnohospodárskych trhov.
- (19) V záujme účinného vykonávania politiky vzhľadom na nekalé obchodné praktiky vo vzťahoch medzi podnikmi v potravinovom dodávateľskom reťazci by mala Komisia preskúmať uplatňovanie tejto smernice a predložiť správu Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov. Pri preskúmaní by mala takisto venovať osobitnú pozornosť tomu, či ochrana malých a stredných nákupcov potravinových výrobkov v dodávateľskom reťazci – dodatočne k ochrane malých a stredných dodávateľov – by bola v budúcnosti odôvodnená,

¹³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie (Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 13).

PRIJALI TÚTO SMERNICU:

Článok 1

Predmet úpravy a rozsah pôsobnosti

1. V tejto smernici sa stanovuje minimálny zoznam zakázaných nekalých obchodných praktík medzi nákupcami a dodávateľmi v potravinovom dodávateľskom reťazci a minimálne pravidlá na presadzovanie týchto zákazov, ako aj úpravy koordinácie medzi orgánmi presadzovania práva.
2. Táto smernica sa uplatňuje na určité nekalé obchodné praktiky, ku ktorým dochádza v súvislosti s predajom potravinových výrobkov zo strany dodávateľa, ktorý je malým a stredným podnikom, nákupcovi, ktorý nie je malým a stredným podnikom.
3. Táto smernica sa uplatňuje na dohody o dodávkach uzavreté po dátume uplatňovania ustanovení, ktorými sa transponuje táto smernica, uvedených v článku 12 ods. 1.

Článok 2

Vymedzenie pojmov

Na účely tejto smernice sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

- a) „nákupca“ je každá fyzická alebo právnická osoba usadená v Únii, ktorá obchodovaním nakupuje potravinové výrobky. Pojem „nákupca“ môže zahŕňať skupinu takýchto fyzických a právnických osôb;
- b) „dodávateľ“ je každý poľnohospodársky výrobca alebo každá fyzická či právnická osoba bez ohľadu na jej miesto usadenia, ktorá predáva potravinové výrobky. Pojem „dodávateľ“ môže zahŕňať skupinu takýchto poľnohospodárskych výrobcov alebo takýchto fyzických a právnických osôb vrátane organizácií výrobcov a združení organizácií výrobcov;
- c) „malý a stredný podnik“ je podnik v zmysle definície mikro, malých a stredných podnikov v prílohe k odporúčaniu Komisie 2003/361/ES¹⁴;
- d) „potravinové výrobky“ sú výrobky uvedené v prílohe I k zmluve určené na použitie ako potraviny, ako aj výrobky neuvedené v danej prílohe, ale spracované z uvedených výrobkov a sú určené na použitie ako potraviny;
- e) „potravinové výrobky rýchlo podliehajúce skaze“ sú potravinové výrobky, ktoré sa stanú nevhodné na ľudskú spotrebu, pokiaľ nie sú skladované, ošetrované, zabalené alebo inak konzervované, aby sa zabránilo tomu, že sa stanú nevhodné.

Článok 3

Zákaz nekalých obchodných praktík

1. Členské štáty zabezpečia zákaz týchto obchodných praktík:

¹⁴ Odporúčanie Komisie 2003/361/ES zo 6. mája 2003 týkajúce sa definície mikro, malých a stredných podnikov (Ú. v. EÚ L 124, 20.5.2003, s. 36).

- a) nákupca zaplatí dodávateľovi za potravinové výrobky rýchlo podliehajúce skaze neskôr než 30 kalendárnych dní po doručení faktúry dodávateľa alebo neskôr než 30 kalendárnych dní odo dňa dodania potravinových výrobkov rýchlo podliehajúcich skaze podľa toho, čo nastane neskôr. Týmto zákazom nie sú dotknuté:
 - dôsledky oneskorených platieb a nápravných opatrení stanovených v smernici 2011/7/EÚ,
 - možnosť nákupcu a dodávateľovi dohodnúť sa na ustanovení o rozdelení hodnôt v zmysle článku 172a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013¹⁵;
 - b) nákupca zruší objednávku potravinových výrobkov rýchlo podliehajúcich skaze v takom krátkom časovom predstihu, že sa od dodávateľa nemôže logicky očakávať, že nájde alternatívu, ako tieto výrobky uviesť na trh alebo použiť;
 - c) nákupca jednostranne a so spätnou platnosťou zmení podmienky dohody o dodávkach, pokiaľ ide o frekvenciu, čas alebo objem dodávok, normy kvality či ceny potravinových výrobkov;
 - d) dodávateľ platí za plytvanie potravinovými výrobkami, ku ktorému dochádza v priestoroch nákupcu a ktoré nie je spôsobené nedbalosťou alebo chybou dodávateľa;
2. Členské štáty zabezpečia, aby boli zakázané tieto obchodné praktiky, ak nie sú jasne a jednoznačne dohodnuté pri uzavretí dohody o dodávkach:
- a) nákupca vracia nepredané potraviny dodávateľovi;
 - b) nákupca účtuje dodávateľovi platbu za skladovanie, umiestnenie alebo zalistovanie potravinových výrobkov dodávateľa;
 - c) dodávateľ platí za propagáciu potravinových výrobkov, ktoré nákupca predáva. Ak propagáciu iniciuje nákupca, musí nákupca pred propagáciou spresniť obdobie propagácie a očakávané množstvo potravinových výrobkov, ktoré treba objednať;
 - d) dodávateľ platí za marketing potravinových výrobkov, ktorý realizuje nákupca.
3. Ak nákupca požaduje platbu za situácie opísané v odseku 2 písm. b), c) a d), nákupca musí na požiadanie dodávateľa podľa vhodnosti poskytnúť odhad platby za jednotku alebo celok a pokiaľ ide o situácie opísané v odseku 2 písm. b) a d), aj odhad nákladov a základ pre takýto odhad.
4. Členské štáty zabezpečia, aby zákazy stanovené v odsekoch 1 a 2 predstavovali imperatívne normy, ktoré sa uplatňujú na každú situáciu spadajúcu do ich rozsahu pôsobnosti bez ohľadu na právo, ktoré by sa inak vzťahovalo na dohodu o dodávkach medzi stranami.

¹⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa vytvára spoločná organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami, a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 671).

Článok 4

Určený orgán presadzovania práva

Každý členský štát určí verejný orgán na presadzovanie zákazov stanovených v článku 3 na vnútroštátnej úrovni (ďalej len „orgán presadzovania práva“).

Článok 5

Sťažnosti a dôvernosť

1. Dodávateľ podá sťažnosť orgánu presadzovania práva členského štátu, v ktorom je nákupca podozrivý zo zakázanej obchodnej praktiky usadený.
2. Organizácie výrobcov alebo združenia organizácií výrobcov, ktorých člen alebo členovia, resp. člen alebo členovia ich členov sa domnievajú, že boli vystavení zakázanej obchodnej praktike, majú právo podať sťažnosť.
3. Pokiaľ to sťažovateľ požaduje, orgán presadzovania práva zabezpečí dôvernosť totožnosti sťažovateľa a akýchkoľvek iných informácií, ktorých zverejnenie podľa sťažovateľa poškodzuje jeho záujmy. Sťažovateľ určí takéto informácie v prípadnej žiadosti o zachovanie dôvernosti.
4. Ak sa orgán presadzovania práva domnieva, že dôvody na riešenie sťažnosti sú nedostatočné, informuje o týchto dôvodoch sťažovateľa.

Článok 6

Právomoci orgánu presadzovania

Členské štáty zabezpečia, aby bol orgán presadzovania práva riadne vybavený, a zveria mu tieto právomoci:

- a) začať a vykonávať vyšetrovania z vlastnej iniciatívy alebo na základe sťažnosti;
- b) požadovať od nákupcov a dodávateľov, aby poskytli všetky potrebné informácie na vykonávanie vyšetrovaní o zakázaných obchodných praktikách;
- c) prijímať rozhodnutia o porušení zákazov uvedených v článku 3 a žiadať od nákupcu, aby ukončil zakázanú obchodnú praktiku. Orgán sa môže zdržať prijatia akéhokoľvek takéhoto rozhodnutia, pokiaľ by ním hrozilo odhalenie totožnosti sťažovateľa alebo zverejnenie akýchkoľvek iných informácií, ktoré podľa sťažovateľa poškodzujú jeho záujmy, ak sťažovateľ tieto informácie určil v súlade s článkom 5 ods. 3;
- d) ukladať peňažné pokuty pôvodcom porušenia. Pokuta musí byť účinná, primeraná a odrádzajúca vzhľadom na povahu, trvanie a závažnosť porušenia;
- e) zverejňovať svoje rozhodnutia týkajúce sa písmen c) a d);
- f) informovať nákupcov a dodávateľov o svojich činnostiach prostredníctvom výročných správ, v ktorých okrem iného udáva počet doručených sťažností a opisuje vyšetrovania, ktoré začal a uzavrel. Správa obsahuje za každé vyšetrovanie zhrnutie opisu záležitosti a výsledok vyšetrovania.

Článok 7

Spolupráca medzi orgánmi presadzovania práva

1. Členské štáty zabezpečia, aby orgány presadzovania práva účinne spolupracovali a poskytovali si vzájomnú pomoc pri vyšetrovaniach, ktoré majú cezhraničný rozmer.
2. Orgány presadzovania práva sa stretávajú raz ročne, aby diskutovali o uplatňovaní tejto smernice na základe výročných správ podľa článku 9 ods. 1 a najlepších postupov v oblasti pôsobnosti tejto smernice. Komisia pomáha pri organizácii týchto stretnutí.
3. Komisia zriadi a spravuje webovú stránku, ktorá poskytuje možnosť výmeny informácií medzi orgánmi presadzovania práva a Komisiou, najmä v súvislosti s ročnými stretnutiami.

Článok 8

Vnútroštátne pravidlá

Členské štáty môžu stanoviť pravidlá zamerané na boj proti nekalým obchodným praktikám nad rámec pravidiel v článkoch 3, 5, 6 a 7, pokiaľ sú takéto vnútroštátne pravidlá zlučiteľné s pravidlami fungovania vnútorného trhu.

Článok 9

Podávanie správ členskými štátmi

1. Členské štáty každý rok do 15. marca zašlú Komisii správu o nekalých obchodných praktikách vo vzťahoch medzi podnikmi v potravinovom dodávateľskom reťazci. Táto správa musí obsahovať predovšetkým všetky relevantné údaje o uplatňovaní a presadzovaní pravidiel podľa tejto smernice v dotknutom členskom štáte v predchádzajúcom roku.
2. Komisia môže prijať vykonávacie akty, v ktorých stanoví:
 - a) pravidlá týkajúce sa informácií, ktoré sú nevyhnutné na uplatňovanie odseku 1;
 - b) úpravy spravovanie informácií, ktoré sa majú zasielať, a pravidlá týkajúce sa ich obsahu a formy;
 - c) úpravy predkladania alebo sprístupňovania informácií a dokumentov členským štátom, medzinárodným organizáciám, príslušným orgánom tretích krajín alebo verejnosti pod podmienkou ochrany osobných údajov a oprávneného záujmu poľnohospodárskych výrobcov a podnikov o ochranu svojho obchodného tajomstva.

Uvedené vykonávacie akty sa prijímú v súlade s postupom preskúmania podľa článku 10 ods. 2.

Článok 10

Postup výboru

1. Komisii pomáha Výbor pre spoločnú organizáciu poľnohospodárskych trhov zriadený článkom 229 nariadenia (EÚ) č. 1308/2013. Tento výbor je výborom v zmysle nariadenia (EÚ) č. 182/2011.
2. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 5 nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

Článok 11

Hodnotenie

1. Komisia najskôr po troch rokoch od dátumu začatia uplatňovania tejto smernice vykoná hodnotenie tejto smernice a predloží správu o hlavných zisteniach Európskemu parlamentu, Rade a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov.
2. Členské štáty poskytnú Komisii informácie potrebné na vypracovanie tejto správy.
3. Komisia po šiestich mesiacoch od dátumu transpozície tejto smernice predloží priebežnú správu o stave jej transpozície a vykonávania Európskemu parlamentu, Rade a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov.

Článok 12

Transpozícia

1. Členské štáty prijímajú a uverejňujú zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou najneskôr do šiestich mesiacov po nadobudnutí účinnosti tejto smernice. Komisii bezodkladne oznámia znenie týchto opatrení.

Tieto ustanovenia začnú uplatňovať po 12 mesiacoch od nadobudnutia účinnosti tejto smernice.

Členské štáty uvedú priamo v prijatých ustanoveniach alebo pri ich úradnom uverejnení odkaz na túto smernicu. Podrobnosti o odkaze upravujú členské štáty.

2. Členské štáty oznámia Komisii znenie hlavných ustanovení vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré prijímajú v oblasti pôsobnosti tejto smernice.

Článok 13

Nadobudnutie účinnosti

Táto smernica nadobúda účinnosť piatym dňom po jej uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Článok 14

Adresáti

Táto smernica je určená členským štátom.

V Bruseli

*Za Európsky parlament
predseda*

*Za Radu
predseda*

LEGISLATÍVNY FINANČNÝ VÝKAZ

1. RÁMEC NÁVRHU/INICIATÍVY

- 1.1. Názov návrhu/iniciatívy
- 1.2. Príslušné oblasti politiky
- 1.3. Druh návrhu/iniciatívy
- 1.4. Ciele
- 1.5. Dôvody návrhu/iniciatívy
- 1.6. Trvanie a finančný vplyv
- 1.7. Plánovaný spôsob hospodárenia

2. OPATRENIA V OBLASTI RIADENIA

- 2.1. Opatrenia týkajúce sa monitorovania a predkladania správ
- 2.2. Systémy riadenia a kontroly
- 2.3. Opatrenia na predchádzanie podvodom a nezrovnalostiam

3. ODHADOVANÝ FINANČNÝ VPLYV NÁVRHU/INICIATÍVY

- 3.1. Príslušné okruhy viacročného finančného rámca a rozpočtové riadky výdavkov
- 3.2. Odhadovaný vplyv na výdavky
 - 3.2.1. *Zhrnutie odhadovaného vplyvu na výdavky*
 - 3.2.2. *Odhadovaný vplyv na operačné rozpočtové prostriedky*
 - 3.2.3. *Odhadovaný vplyv na administratívne rozpočtové prostriedky*
 - 3.2.4. *Súlad s platným viacročným finančným rámcom*
 - 3.2.5. *Príspevky od tretích strán*
- 3.3. Odhadovaný vplyv na príjmy

LEGISLATÍVNY FINANČNÝ VÝKAZ

1. RÁMEC NÁVRHU/INICIATÍVY

1.1. Názov návrhu/iniciatívy

SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY o nekalých obchodných praktikách (NOP) vo vzťahoch medzi podnikmi v potravinovom dodávateľskom reťazci

1.2. Príslušné oblasti politiky

poľnohospodárska politika
politika hospodárskej súťaže

1.3. Druh návrhu/iniciatívy

X Návrh/iniciatíva sa týka **novej akcie**

Návrh/iniciatíva sa týka **novej akcie, ktorá nadväzuje na pilotný projekt/pripravnú akciu**¹⁶

Návrh/iniciatíva sa týka **predĺženia trvania existujúcej akcie**

Návrh/iniciatíva sa týka **akcie presmerovanej na novú akciu**

1.4. Ciele

1.4.1. Viacročné strategické ciele Komisie, ktoré sú predmetom návrhu/iniciatívy

Cieľom návrhu je obmedziť nekalé obchodné praktiky, ktoré vyplývajú z nerovnakej vyjednávacej sily v potravinovom dodávateľskom reťazci, s cieľom prispieť k 4. Junckerovej prioritě vytvoriť „hlbší a spravodlivejší vnútorný trh so silnejšou priemyselnou základňou“, ktorá sa premietne do všeobecného cieľa „životaschopná výroba potravín“ v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky.

1.4.2. Osobitné ciele

Osobitný cieľ č.

Udržať stabilitu trhu

Zlepšiť príjmy poľnohospodárskych výrobcov

Zlepšiť konkurencieschopnosť v poľnohospodárstve

¹⁶ Podľa článku 54 ods. 2 písm. a) alebo b) nariadenia o rozpočtových pravidlách.

1.4.3. Očakávané výsledky a vplyv

Uvedte, aký vplyv by mal mať návrh/iniciatíva na príjemcov/cieľové skupiny.

1. Znížiť výskyt NOP

2. Prispieť k vytvoreniu rovnakých podmienok

3. Umožniť účinnú nápravu

Vplyv: lepšie postavenie poľnohospodárskych výrobcov v potravinovom reťazci má pozitívny vplyv na príjmy poľnohospodárskych výrobcov.

1.4.4. Ukazovatele výsledkov a vplyvu

Uvedte ukazovatele, pomocou ktorých je možné sledovať uskutočňovanie návrhu/iniciatívy.

Ad 1. Výskyt každej predmetnej NOP, ktorý podniky nahlásili (podiel podnikov, ktoré NOP nahlásili, a frekvencia nahlasovania, vnímané náklady spojené s NOP)

Ad 1. Náklady na dodržiavanie predpisov, ktoré musia podniky znášať

Ad 1. Potenciálne účinky presmerovania obchodu na úkor chránených strán

Ad 2. Zladenie uplatňovania pravidiel o NOP (napr. počet zmien vo vnútroštátnych pravidlách s cieľom priblížiť uplatňované postupy)

Ad 2. Počet prijatých odporúčaní na najlepšie postupy

Ad 2. Nahlásené administratívne náklady členských štátov

Ad 2. Pomerné zmeny výroby a spotrebiteľských cien

Ad 3. Počet doručených sťažností (podpísaných aj anonymných)

Ad 3. Prípadne počet mediačných stretnutí

Ad 3. Počet začatých vyšetrení (z vlastnej iniciatívy alebo na žiadosť)

Ad 3. Podiel prípadov, v ktorých sa zistilo porušenie pravidiel

1.5. Dôvody návrhu/iniciatívy

1.5.1. Potreby, ktoré sa majú uspokojiť v krátkodobom alebo dlhodobom horizonte

Tento návrh je zameraný na obmedzenie NOP v potravinovom dodávateľskom reťazci, a to zabezpečením minimálnej úrovne ochrany v celej EÚ prostredníctvom rámca, ktorý postaví najočividnejšie NOP mimo zákon a poskytne možnosť nápravy. Ak by sa odstránili prekážky pre efektívnosť, návrh by mohol mať za následok aj všeobecné zlepšenie fungovania potravinového dodávateľského reťazca.

1.5.2. Prínos zapojenia Únie (môže vyplývať z rôznych faktorov, napr. lepšia koordinácia, právna istota, väčšia účinnosť alebo komplementárnosť). Na účely tohto bodu „prínos zapojenia Únie“ je hodnota vyplývajúca zo zásahu Únie, ktorý predstavuje pridanú hodnotu k hodnote, ktorú by inak vytvoril len samotný členský štát.

Dôvody krokov na úrovni EÚ (*ex-ante*)

V článku 39 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) sa stanovuje, že spoločná poľnohospodárska politika (SPP) má zabezpečiť primeranú životnú úroveň poľnohospodárov. Podľa článku 40 ZFEÚ spoločná organizáciu trhu vylučuje diskrimináciu medzi poľnohospodárskymi výrobcami. Podľa článku 43 ZFEÚ

spoločná organizácia trhu zabezpečí obchodu v rámci Únie podmienky podobné tým, ktoré existujú na vnútroštátnom trhu.

Väčšina členských štátov zaviedla pravidlá o NOP, ich koncepcie riešení sa však rozchádzajú a súvisiace opatrenia nie sú harmonizované. Členským štátom chýbajú mechanizmy na koordináciu, ako aj stimuly na vlastnú iniciatívu zladit' svoje postupy. Na dosiahnutie hoci len minimálnej úrovne ochrany proti NOP na celom území EÚ a zabezpečenie rovnakých podmienok pre všetkých výrobcov sú potrebné opatrenia EÚ.

Očakávaný vytvorený prínos Únie (*ex-post*)

Minimálna ochrana proti NOP v potravinovom dodávateľskom reťazci vo všetkých členských štátoch, a teda lepšie fungovanie a väčšia efektívnosť potravinového dodávateľského reťazca. Rovnaké podmienky pre poľnohospodárskych výrobcov.

1.5.3. *Poznatzky získané z podobných skúseností v minulosti*

Nákupcovia a dodávatelia nemusia mať rovnakú vyjednávaciu silu, dôsledkom čoho môžu byť NOP, ktoré vytvárajú tlak na zisk dotknutých dodávateľov a môžu mať za následok nesprávne pridelovanie zdrojov, čím sa znižuje efektívnosť potravinového dodávateľského reťazca.

Dodávatelia poľnohospodárskych výrobkov sú mimoriadne zraniteľní, pretože pri distribúcii výrobkov spotrebiteľom sú často závislí od väčších partnerov nachádzajúcich sa ďalej v reťazci a ich priestor na manévrovanie je obmedzený dlhými časovými intervalmi vo výrobe a kazivosťou mnohých ich výrobkov.

Tento návrh je výsledkom dlhých diskusií. Komisia v roku 2013 viedla o tejto téme verejnú konzultáciu a v roku 2016 Európsky parlament, Rada a Európsky hospodársky a sociálny výbor vyzvali na podniknutie krokov v otázke NOP.

1.5.4. *Zlučiteľnosť a možná synergia s inými vhodnými nástrojmi*

Návrh dopĺňa existujúce pravidlá EÚ týkajúce sa nekalých obchodných praktík vo vzťahoch podnik-zákazník, zatiaľ neexistujú žiadne horizontálne pravidlá EÚ o NOP medzi podnikmi. Takisto dopĺňa iné oblasti, ktoré majú význam pre hospodárske subjekty, na ktoré sa už vzťahujú spoločné pravidlá, ako sú pravidlá hospodárskej súťaže, pravidlá štátnej pomoci a obchodné normy.

1.6. Trvanie a finančný vplyv

Návrh/iniciatíva s **obmedzeným trvaním**

- Návrh/iniciatíva je v platnosti od [DD/MM]RRRR do [DD/MM]RRRR.
- Finančný vplyv trvá od RRRR do RRRR.

X Návrh/iniciatíva s **neobmedzeným trvaním**

- Počiatočná fáza vykonávania bude trvať od RRRR do RRRR,
- a potom bude vykonávanie pokračovať v plnom rozsahu.

1.7. Plánovaný spôsob hospodárenia¹⁷

X **Priame hospodárenie** na úrovni Komisie

- X prostredníctvom jej útvarov vrátane zamestnancov v delegáciách Únie
- prostredníctvom výkonných agentúr

Zdieľané hospodárenie členskými štátmi

Nepriame hospodárenie so zverením úloh súvisiacich s plnením rozpočtu na:

- tretie krajiny alebo subjekty, ktoré tieto krajiny určili,
- medzinárodné organizácie a ich agentúry (uved'te),
- Európsku investičnú banku (EIB) a Európsky investičný fond,
- subjekty podľa článkov 208 a 209 nariadenia o rozpočtových pravidlách,
- verejnoprávne subjekty,
- súkromnoprávne subjekty poverené vykonávaním verejnej služby, pokiaľ tieto subjekty poskytujú dostatočné finančné záruky,
- súkromnoprávne subjekty spravované právom členského štátu, ktoré sú poverené vykonávaním verejno-súkromného partnerstva a ktoré poskytujú dostatočné finančné záruky,
- osoby poverené vykonávaním osobitných činností v oblasti SZBP podľa hlavy V Zmluvy o Európskej únii a určené v príslušnom základnom akte.
- *V prípade viacerých spôsobov hospodárenia uveďte v oddiele „Poznámky“ presnejšie vysvetlenie.*

Poznámky:

¹⁷ Vysvetlenie spôsobov hospodárenia a odkazy na nariadenie o rozpočtových pravidlách sú k dispozícii na webovej stránke BudgWeb:
<https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>.

2. OPATRENIA V OBLASTI RIADENIA

2.1. Opatrenia týkajúce sa monitorovania a predkladania správ

Uveďte časový interval a podmienky, ktoré sa vzťahujú na tieto opatrenia.

Raz ročne:

členské štáty každý rok do 15. marca prostredníctvom systému založeného na informačných technológiách zašlú Európskej komisii výročnú správu. Tieto správy musia obsahovať predovšetkým všetky relevantné údaje o uplatňovaní a presadzovaní predpisov podľa tejto smernice.

2.2. Systémy riadenia a kontroly

2.2.1. *Opodstatnenie navrhovaných spôsobov hospodárenia, mechanizmu vykonávania financovania, platobných modalít a stratégie kontrol*

Všeobecné identifikovateľné riziká súvisiace s pravidlami v návrhu sa týkajú účinnosti návrhu, a nie výdavkov EÚ z dôvodu pomerne malej výšky súm, o ktoré ide.

Riziká môžu súvisieť s nedostatkami administratívneho orgánu presadzovania, a to aj pri otázkach spracúvania sťažností a dôvernosti, správ, ktoré podávajú členské štáty, a dozoru, ktorý vykonáva Komisia.

Ročné správy, ročné zasadnutia a špecializovaná webová stránka by mali slúžiť na zabezpečenie správnych následných krokov pri vykonávaní smernice v členských štátoch EÚ.

2.2.2. *Informácie o zistených rizikách a systémy vnútornej kontroly vytvorené na ich zmierňovanie*

Výdavky súvisiace s týmto návrhom bude Komisia realizovať v rámci priameho hospodárenia v súlade so zásadami stanovenými v článku 32 nariadenia (EÚ, Euratom) č. 966/2012 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie (nariadenie o rozpočtových pravidlách).

Ako sa vyžaduje v nariadení o rozpočtových pravidlách, Generálne riaditeľstvo pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka zaviedlo organizačnú štruktúru a postupy vnútornej kontroly prispôbené dosahovaniu cieľov politiky a kontroly v súlade s normami vnútornej kontroly, ktoré Komisia prijala, a vzhľadom na riziká súvisiace s prostredím, kde sa politika vykonáva.

2.2.3. *Odhad a opodstatnenie nákladovej účinnosti kontrol (pomer náklady na kontroly - hodnota súvisiacich spravovaných finančných prostriedkov) a posúdenie očakávaných úrovní rizika chyby (pri platbe a uzavretí účtov)*

Kontroly zákonnosti a riadnosti platieb podľa novej smernice budú spadať do rozsahu platných ustanovení týkajúcich sa priameho hospodárenia v Komisii.

Výdavky vzniknuté v dôsledku uplatňovania tohto návrhu nebudú mať za následok zvýšenie miery chybovosti Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu, pretože pôjde len o pomerne malé sumy, ktoré sa budú spravovať v rámci priameho hospodárenia.

2.3. Opatrenia na predchádzanie podvodom a nezrovnalostiam

Uveďte existujúce a plánované preventívne a ochranné opatrenia, napr. zo stratégie boja proti podvodom.

Komisia prijme primerané opatrenia, ktorými zabezpečí, aby pri vykonávaní akcií financovaných podľa tohto nariadenia boli chránené finančné záujmy Únie a aby sa na tento účel uplatňovali preventívne opatrenia proti podvodom, korupcii a iným nezákonným činnostiam, vykonávali účinné kontroly, aby sa v prípade zistenia nezrovnalostí vymáhali nesprávne vyplatené sumy a prípadne uplatňovali účinné, primerané a odrádzajúce sankcie v súlade s článkom 325 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, v súlade s nariadením Rady (ES) č. 2988/95 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev a v súlade s hlavou IV nariadenia o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie.

Komisia alebo jej zástupcovia a Európsky dvor audítorov majú právomoc vykonávať u všetkých dodávateľov a subdodávateľov, ktorí čerpali finančné prostriedky zo zdrojov Únie, audit na základe dokumentov a kontrol na mieste. OLAF môže v súlade s postupmi stanovenými v nariadení Rady (ES) č. 2185/96 z 11. novembra 1996 vykonávať kontroly na mieste a inšpekcie u hospodárskych subjektov, ktorých sa takéto financovanie priamo či nepriamo týka, s cieľom zistiť, či došlo k podvodu. Rozhodnutia, dohody a zmluvy vyplývajúce z vykonávania nariadenia musia výslovné oprávňovať Komisiu vrátane úradu OLAF a Dvora audítorov na vykonávanie takýchto auditov, kontrol na mieste a inšpekcií.

3. ODHADOVANÝ FINANČNÝ VPLYV NÁVRHU/INICIATÍVY

3.1. Príslušné okruhy viacročného finančného rámca a rozpočtové riadky výdavkov

- Existujúce rozpočtové riadky

V poradí, v akom za sebou nasledujú okruhy viacročného finančného rámca a rozpočtové riadky.

Okruh viacročného finančného rámca	Rozpočtový riadok	Druh výdavkov	Príspevky			
			krajín EZVO ¹⁹	kandidátskych krajín ²⁰	tretích krajín	v zmysle článku 21 ods. 2 písm. b) nariadenia o rozpočtových pravidlách
	Okruh 2 Udržateľný rast, prírodné zdroje Okruh 5: Verejná správa	DRP/NRP ¹⁸				
	05 01 02 11 – Výdavky na externých zamestnancov a ostatné výdavky na riadenie ako podpora oblasti politiky poľnohospodárstva a rozvoja vidieka – Ostatné výdavky na riadenie 05 08 09 – Európsky poľnohospodársky záručný fond (EPZF) — Operačná technická pomoc	NRP	NIE	NIE	NIE	NIE

¹⁸ DRP = diferencované rozpočtové prostriedky / NRP = nediferencované rozpočtové prostriedky.

¹⁹ EZVO: Európske združenie voľného obchodu.

²⁰ Kandidátske krajiny a prípadne potenciálne kandidátske krajiny západného Balkánu.

3.2. Odhadovaný vplyv na výdavky

3.2.1. Zhrnutie odhadovaného vplyvu na výdavky

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

Okruh viacročného finančného rámca	2	Udržateľný rast, prírodné zdroje
---	---	----------------------------------

GR AGRI			Rok 2020 ²¹	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023	Uvedte všetky roky, počas ktorých vplyv trvá (pozri bod 1.6)			SPOLU
• Operačné rozpočtové prostriedky										
05 08 09 – Európsky poľnohospodársky záručný fond (EPZF) — Operačná technická pomoc	Závazky	(1)	0,05	0,05	0,05	0,05	Kým je smernica v účinnosti.			Index sa doplní.
	Platby	(2)	0,05	0,05	0,05	0,05	Kým je smernica v účinnosti.			Index sa doplní.
Administratívne rozpočtové prostriedky financované z balíka prostriedkov určených na realizáciu osobitných programov ²²										
		(3)	–	–	–	–				
Rozpočtové prostriedky pre GR AGRI SPOLU	Závazky	= 1 + 3	0,05	0,05	0,05	0,05	Kým je smernica v účinnosti.			Index sa doplní.
	Platby	= 2 + 3	0,05	0,05	0,05	0,05	Kým je smernica v účinnosti.			Index sa doplní.

²¹ Rok 2020 je rokom, v ktorom sa návrh/iniciatíva začína uskutočňovať.

²² Technická a/alebo administratívna pomoc a výdavky určené na financovanie realizácie programov a/alebo akcií Európskej únie (pôvodné rozpočtové riadky „BA“), nepriamy výskum, priamy výskum.

• Operačné rozpočtové prostriedky SPOLU	Závazky	(4)	0,05	0,05	0,05	0,05	Kým je smernica v účinnosti.			Index sa doplní.
	Platby	(5)	0,05	0,05	0,05	0,05	Kým je smernica v účinnosti.			Index sa doplní.
• Administratívne rozpočtové prostriedky financované z balíka prostriedkov určených na realizáciu osobitných programov SPOLU		(6)	–	–	–	–				
Rozpočtové prostriedky OKRUHU 2 viacročného finančného rámca SPOLU	Závazky	= 4 + 6	0,05	0,05	0,05	0,05	Kým je smernica v účinnosti.			Index sa doplní.
	Platby	= 5 + 6	0,05	0,05	0,05	0,05	Kým je smernica v účinnosti.			Index sa doplní.

Okruh viacročného finančného rámca	5	„Administratívne výdavky“
---	----------	---------------------------

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

		Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023	Uvedte všetky roky, počas ktorých vplyv trvá (pozri bod 1.6)	SPOLU
GR: AGRI							
• Ľudské zdroje		0,215	0,215	0,215	0,215	Kým je smernica v účinnosti.	Index sa doplní.
• Ostatné administratívne výdavky (1 stretnutie za rok s expertmi orgánov presadzovania)		0,017	0,017	0,017	0,017	Kým je smernica v účinnosti.	Index sa doplní.
GR AGRI SPOLU	Rozpočtové prostriedky	0,232	0,232	0,232	0,232	0,232	Index sa doplní.

Rozpočtové prostriedky OKRUHU 5 viacročného finančného rámca SPOLU	(Závazky spolu = Platby spolu)	0,232	0,232	0,232	0,232	0,23	Index sa doplní.
---	--------------------------------	-------	-------	-------	-------	------	------------------

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

		Rok 2020 ²³	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023	Uvedte všetky roky, počas ktorých vplyv trvá (pozri bod 1.6)	SPOLU
Rozpočtové prostriedky OKRUHOV 1 až 5 viacročného finančného rámca SPOLU	Závazky	0,282	0,282	0,282	0,282	Kým je smernica v účinnosti.	Index sa doplní.
	Platby	0,282	0,282	0,282	0,282	Kým je smernica v účinnosti.	Index sa doplní.

²³ Rok 2020 je rokom, v ktorom sa návrh/iniciatíva začína uskutočňovať.

3.2.2. Odhadovaný vplyv na operačné rozpočtové prostriedky

- Návrh/iniciatíva si nevyžaduje použitie operačných rozpočtových prostriedkov.
- Návrh/iniciatíva si vyžaduje použitie operačných rozpočtových prostriedkov, ako je uvedené v nasledujúcej tabuľke:

viazané rozpočtové prostriedky v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

Uved'te ciele a výstupy			Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023	Uved'te všetky roky, počas ktorých vplyv trvá (pozri bod 1.6)								SPOLU				
	VÝSTUPY																		
	↓	Druh ²⁴	Priemerné náklady	Počet	Náklady	Počet	Náklady	Počet	Náklady	Počet	Náklady	Počet	Náklady	Počet	Náklady	Počet	Náklady	Počet spolu	Náklad y spolu
Na všetky tri OSOBITNÉ CIELE ²⁵																			
Vytvorenie a udržiavanie webovej stránky	Používanie webovej stránky	0,05	1	0,05	1	0,05	1	0,05	1	0,05	Kým je smernica v účinnosti.							Index sa doplní.	
Medzisúčet na osobitné ciele			1	0,05	1	0,05	1	0,05	1	0,05	Kým je smernica v účinnosti.							Index sa doplní.	
NÁKLADY SPOLU			1	0,05	1	0,05	1	0,05	1	0,05	Kým je smernica v účinnosti.							Index sa doplní.	

²⁴ Výstupy znamenajú dodané produkty a služby (napr.: počet financovaných výmen študentov, vybudované cesty v km atď.).

²⁵ Ako je uvedené v bode 1.4.2. „Osobitné ciele...“ Webová stránka slúži na výmenu informácií medzi orgánmi ČŠ a útvarmi Komisie, a prispieva teda k zlepšeniu postavenia poľnohospodárov v potravinovom reťazci v celej EÚ, k zlepšeniu ich konkurencieschopnosti, zvýšeniu ich príjmov a udržiavaniu stability trhu.

3.2.3. Odhadovaný vplyv na administratívne rozpočtové prostriedky

3.2.3.1. Zhrnutie

- Návrh/iniciatíva si nevyžaduje použitie administratívnych rozpočtových prostriedkov.
- Návrh/iniciatíva si vyžaduje použitie administratívnych rozpočtových prostriedkov, ako je uvedené v nasledujúcej tabuľke:

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

	Rok ²⁶ 2020	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023	Uveďte všetky roky, počas ktorých vplyv trvá (pozri bod 1.6)	SPOLU
--	---------------------------	-------------	-------------	-------------	---	-------

OKRUH 5 viacročného finančného rámca							
Eudské zdroje	0,215	0,215	0,215	0,215	Kým je smernica v účinnosti.		Index sa doplní.
Ostatné administratívne výdavky	0,017	0,017	0,017	0,017	Kým je smernica v účinnosti.		Index sa doplní.
Medzisúčet OKRUHU 5 viacročného finančného rámca	0,232	0,232	0,232	0,232		0,232	Index sa doplní.

Mimo OKRUHU 5²⁷ viacročného finančného rámca							
Eudské zdroje							
Ostatné administratívne výdavky							
Medzisúčet mimo OKRUHU 5 viacročného finančného rámca							

SPOLU	0,232	0,232	0,232	0,232		0,232	Index sa doplní.
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--	--------------	-----------------------------

Rozpočtové prostriedky potrebné na ľudské zdroje a na ostatné administratívne výdavky budú pokryté rozpočtovými prostriedkami GR, ktoré už boli pridelené na riadenie akcie a/alebo boli prerozdelené v rámci GR, a v prípade potreby budú doplnené zdrojmi, ktoré sa môžu prideliť riadiacemu GR v rámci ročného postupu pridelovania zdrojov a v závislosti od rozpočtových obmedzení.

²⁶

Rok 2020 je rokom, v ktorom sa návrh/iniciatíva začína uskutočňovať.

²⁷

Technická a/alebo administratívna pomoc a výdavky určené na financovanie realizácie programov a/alebo akcií Európskej únie (pôvodné rozpočtové riadky „BA“), nepriamy výskum, priamy výskum.

3.2.3.2. Odhadované potreby ľudských zdrojov

- Návrh/iniciatíva si nevyžaduje použitie ľudských zdrojov.
- Návrh/iniciatíva si vyžaduje použitie ľudských zdrojov, ako je uvedené v nasledujúcej tabuľke:

odhady sa vyjadrujú v jednotkách ekvivalentu plného pracovného času

	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023	Uveďte všetky roky, počas ktorých vplyv trvá (pozri bod 1.6)		
• Plán pracovných miest (úradníci a dočasní zamestnanci)							
05 01 01 01 (ústredie a zastúpenia Komisie)	1,5	1,5	1,5	1,5	Kým je smernica v účinnosti.		
XX 01 01 02 (delegácie)							
XX 01 05 01 (nepriamy výskum)							
10 01 05 01 (priamy výskum)							
• Externí zamestnanci (ekvivalent plného pracovného času FTE)²⁸							
XX 01 02 01 (ZZ, VNE, DAZ z celkového balíka prostriedkov)							
XX 01 02 02 (ZZ, MZ, VNE, DAZ, PED v delegáciách)							
XX 01 04 yy ²⁹	– ústredie						
	– delegácie						
XX 01 05 02 (ZZ, VNE, DAZ – nepriamy výskum)							
10 01 05 02 (ZZ, DAZ, VNE – priamy výskum)							
Iné rozpočtové riadky (uved'te)							
SPOLU	1,5	1,5	1,5	1,5	Kým je smernica v účinnosti.		

XX predstavuje príslušnú oblasť politiky alebo rozpočtovú hlavu.

Potreby ľudských zdrojov budú pokryté úradníkmi GR, ktorí už boli pridelení na riadenie akcie a/alebo boli interne prerozdelení v rámci GR, a v prípade potreby budú doplnené zdrojmi, ktoré sa môžu prideliť riadiacemu GR v rámci ročného postupu pridelovania zdrojov v závislosti od rozpočtových obmedzení.

Opis úloh, ktoré sa majú vykonať:

Úradníci a dočasní zamestnanci	3 úradníci triedy AD na čiastočný úväzok 50 %
Externí zamestnanci	

3.2.4. Súlad s platným viacročným finančným rámcom

- Návrh/iniciatíva je v súlade s platným viacročným finančným rámcom.
- Návrh/iniciatíva si vyžaduje zmenu v plánovaní príslušného okruhu vo viacročnom finančnom rámci.

²⁸ ZZ = zmluvný zamestnanec; MZ = miestny zamestnanec; VNE = vyslaný národný expert; DAZ = dočasný agentúrny zamestnanec; PED = pomocný expert v delegácii.

²⁹ Čiastkový strop pre externých zamestnancov financovaných z operačných rozpočtových prostriedkov (pôvodné rozpočtové riadky „BA“).

- Návrh/iniciatíva si vyžaduje, aby sa použil nástroj flexibility alebo aby sa uskutočnila revízia viacročného finančného rámca.

3.2.5. *Príspevky od tretích strán*

- Návrh/iniciatíva nezahŕňa spolufinancovanie tretími stranami.

3.3. Odhadovaný vplyv na príjmy

- Návrh/iniciatíva nemá finančný vplyv na príjmy.